

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Templomépítő szórványaink.
Beskenyes

Huszonegyedik évfolyam
2010. június

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Ifj. Bende Tamás: Salomé kérése. Máté 20,20–28.....	251
Csomay Árpád: A reménység pedig nem szégyenít meg. Róma 5,3–5a.....	252
Müller Dezső: Pál apostol Melita szigetén. Az apostolok cselekedetei 28,1–6	254
Id. Szász Attila: Jézus az ajtó előtt... Jelenések 3,20.....	256

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Pezsdüljenek a vizek. 1Mózes 1,20–25	260
--	-----

Prédikáció-sorozat nyári evangelizációs hétre

Visky János: A szeretet tulajdonságai	
A szeretet hosszútűrő. 1Korinthus 13,4a	265
A szeretet jóságos. 1Korinthus 13,4b	267
A szeretet nem irigykedik. 1Korinthus 13,4c.....	270
A szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. 1Korinthus 13,4d	272
A szeretet nem cselekszik éktelenül. 1Korinthus 13,5a	275
A szeretet nem keresi a maga hasznát. 1Korinthus 13,5b.....	279
A szeretet nem gerjed haragra. 1Korinthus 13,5c.....	282

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Indulás a mélységek felé	
V. Imádságban növekedve	286

Alkalmi prédikációk

<i>Bibliaóra</i>	
Móra László Tibor: A tanító beszéd. Zsoltárok 51,12–15	290

<i>Esketési igehirdetés</i>	
Lapohos Attila: A szeretetben nincsen félelem. 1János 4,18	292

<i>Temetési igehirdetés</i>	
Balla Gábor: A nemes harcot megharcoltam. 2Timóteus 4,6–8	293

<i>Rádioprédikáció</i>	
Farkas Antal: Bölcsesség vagy bolondság? Példabeszédek 1,7	295

A címlapon: Templomépítő szórványaink. **Berkenyes**. Lélekszám 43. A frátai egyházköz-ség szórványa. Fényképezte: Vetési László

A hátlapon: Szemelvények középkori latin nyelvű költészetünkéből.

Esterházy Pál: *Sol recedit igneus*. Fordította Tóth István.

Vasárnapi prédikációk

Ifj. Bende Tamás

Csomakőrös

Salomé kérése

Alapige: Máté 20,20–28

Bibliaolvasás: Róma 8,18–39

A felolvasott ige ugyan nem említi, de az evangéliumokból tudjuk, hogy Jakab és János apostol édesanyját Salomének hívták. Nevének magyar jelentése: békességes, békés női személy. Egy Zebedeus nevezetű halász felesége volt. A két fiú édesapjuk mesterségét örökölte, halászok voltak. A halászhálót kötöztették, mikor rájuk talált Jézus, és elhívta tanítványainak. Azok pedig mindent elhagyva, követték Jézust.

Salomé, az édesanya, büszke arra, hogy fiai ilyen szép megbízatást kaptak. Mint sokan mások, ő is azt hiszi, hogy Jézus világi hatalomra törekszik, aki népét fel fogja szabadítani a római uralom alól, ellenségeit összetöri vasvesszővel, mint a cserépedényt, birodalma kiterjed az egész földre, a nép pedig boldogságban, gazdagságban és dicsőségben fog élni. Bár tudja, hogy Jézus szereti gyermekeit, mégis egész biztos akar lenni gyermekei jövőjében. Ezért borul le Jézus lábai elé és arra kéri, hogy ebben az új birodalomban egyik fiát jobbja, másikat balja felől ültesse. Nagyon fontos funkciót szeretne megszerezni fiai számára. Jézus azonban egészen másképp látja a jövőt. Ott látja magát függeni a kereszten a két gonosztevő között. „Nem tudjátok, mit kértek” – jön Jézus válasza. Bizonyosan, ha Salomé is úgy láthatna, mint Jézus, egészen megrémülne, és talán nem fordulna ezzel a kéréssel Jézushoz. Jézus második meglepő válasza az édesanya számára pedig az, hogy ezeket a helyeket azok fogják megkapni, „akiknek az én Atyám elkészítette”, mondja Jézus.

Jézusnak ebben a kijelentésében református hitünk egyik alaptanítása gyökerezik: nem mi emberek határozzuk meg azt, hogy ki kerül be Isten országába, hanem Isten maga az, aki eleve elrendeli és kiválasztja a föld népei közül az Ő szolgáit. S akik ilyen kiválasztottak, azok már földi életükben úgy élnek, hogy ez a kiválasztottság és elhivatottság meglátszik mindennapi életük cselekedetein. És ugyanakkor Jézus egy nagyon fontos és egyben örök érvényű törvényt mond ki: nem ugyanaz a rend van a világ és a Krisztust követők között. A világi uralomra törekvők hatalmaskodhatnak, eltiporthatják a gyengébbet, de Krisztus országában ilyen cselekedetek számára nincs hely. Krisztus országában a nagyságot másokat szolgálva lehet elnyerni. Ennek kihangsúlyozására példaként saját életét hozza fel: „Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.”

Keresztyén testvéreim! Itt feltétlen meg kell állnunk és egy kicsit önmagunkra és önmagunkba szükséges néznünk. Ha őszintén megvizsgáljuk magunkat, megállapíthatjuk, bevallhatjuk önmagunknak, hogy sajnos legtöbbször kettős életet élünk. Van egy hétköznapi életünk, amelyben dolgozunk, harcolunk, küzdünk a mindennapi kenyérért, az anyagi javakért vagy talán a magasabb beosztásokért. Ebben a hétköznapi életünkben természetesnek látszik és mindennapi az irigység, a veszekedés, a marakodás, az életre szóló harag, a gyengébb eltiprása, a bosszú forralása, a züllött élet folytatása. És ugyanakkor van egy úgynevezett vasárnapi vagy ünnepnapis életünk, amikor szépen felöltözve, mint Istennek ártatlan bányái, itt ülünk a templomi padokban, vagy otthonunkban a vasárnapi vagy ünnepi terített asztal mellett a családdal, barátainkkal, és

úgy néz ki, hogy igazán szeretjük egymást. Sokszor az italtól jókedvre kerekedett vagy éppen meghatódott ember szokta mondani: igaz, hogy nehéz az élet és sok mindent rosszul teszek, de azért én jó és hívő ember vagyok, én jó keresztyén vagyok.

No, de Jézus szerint ilyen kettős élet nincs. Mert a keresztyének között az a rend, az az élet célja, hogy mindannyian szolgálak vagyunk: Istennek és egymásnak szolgálói. Semmiképpen sem az a helyes, hogy a hétköznapiakon nagyobb akarsz lenni mindenkinél, és vasárnap, a hétből egyetlen egy napon akarsz csak szolga lenni. Egyetlen menedéktünk csak az, hogy Jézus az életét odaadta váltságul sokakért, és így érted és értem is, a kettős életet élőkért is. Aki pedig hiszi és elfogadja ezt a legnagyobb áldozatot, az hálás ember tud lenni. Elöl kell járnia a szolgálatban, szeretetben, egymás megbecsülésében és a békesség keresésében.

Jézus Saloméának nem ad megnyugtató feleletet, de Saloméát mégis ott látjuk kitaranni Jézus mellett, és így nemsokára megérti azt, hogy Jézus miért szolt így: „nem tudjátok, mit kértek”. Meglátja Istennek Fiát a keresztfán. Ebben a nagy fájdalomban ott áll a keresztfá alatt a többi asszonnyal s majd később ő is örvendezik a feltámadásnak.

Salomé közeli ismerősünk nekünk is, hozzá hasonló édesanyákkal, szülőkkel napjainkban is lépten-nyomon találkozhatunk. Mert ma is hasonlóképpen gondolkodik a legtöbb szülő. Szeretné gyermekét mindenhol az elsők között látni, számára mindent megszerezni, útból minden akadályt elhárítani és egyengetni az utat gyermeke boldogulásáért. Jézus ma is szeretettel fordul az édesanyák és édesapák felé, hogy meghallgassa könyörgéseiket. És ma is vannak olyan kérések, amelyre azt feleli: „nem tudjátok, mit kértek”. De ne feledjük, Ő tudja a legjobban, hogy mire van szükségünk magunk és gyermekeink számára. Éppen ezért tartunk ki a mi Megváltónk mellett még akkor is, ha éppen a kereszt alá vezet bennünket. Úgy, ahogy azt Salomé és két fia is tette. Jakab vértanúságot szenvedett, János pedig egy hosszú életen keresztül hordozott hűséges szeretetével nyerte el azt a méltó helyet, amelyet édesanyjuk kért Jézustól.

Keresztyén testvérem, szeretnél te is életeddel egy Jézus melletti helyet elnyerni? Sokszor úgy érzed mégis, hogy magad erejéből erre nem vagy képes? Kérd akkor Isten Szentlelkét, hogy segítsen, hogy gyengeségedben erősítsen. Adjon erőt és kitartást Istennek Lelke mindannyiunknak ahhoz az elhatározáshoz, hogy ne legyünk többé kettős életű emberek, hanem hétköznapi is olyan jó keresztyének tudjunk lenni, mint vasárnap, mint ünnepnap, mint amilyennek Jézus szeretne látni bennünket. Azzal a tudattal tudjunk élni, cselekedni azokban a közösségekben, amelyekbe Isten helyezett, hogy aki mindvégig hűséges, az elnyeri az örök élet koronáját. Isten segítsen ebben mindenkit. Ámen.

Csomay Árpád
Biharszentjános

A reménység pedig nem szégyenít meg

Alapige: Róma 5,3–5a
Bibliaviasás: Márk 4,35–41

Természetünk szerint türelmetlen emberek vagyunk. Azt szeretjük, ha nem kell várakozni sokat. Milyen idegörlő volt a diktatúrában sorban állva várni egy darab kenyérré, vagy egy liter olajra, vagy egy kilogramm lisztre. Mennyi gyötrelmet okozott, amikor elvették a villanyáramot s mi vártuk, hogy adják már meg végre.

Manapság sem szeretünk várni. Milyen türelmetlen a beteg ember! Alig várja, hogy meggyógyuljon. A gyászoló is várja, hogy sorsa jobbra forduljon. A keresztet hordozó is hamar szeretne szabadulni a tehertől...

S mivel türelmetlen emberek vagyunk, ezért nincs Isten-élményünk. Az Isten-élmény ugyanis a csendben, az áhítatok csendjében születik meg. Nem akkor, amikor rohan az ember, nem akkor, amikor éjt nappallá téve munkálkodik s így rámegegy az idegrendszer, hanem akkor, amikor csendes áhítatok alkalmával Istenre figyel. Amikor türelmetlenek vagyunk és a sok munkával szeretnénk minél hamarabb meggazdagodni, ilyenkor Isten elől futunk. Éppen úgy az élvezetek hajszolásával is.

Wilhelm Busch német ifjúsági evangélikus mesélte el, hogy a bányászok a Ruhr-vidéken konok emberek voltak, de közöttük is volt egy, aki csak a munkával és az élvezetekkel törődött. A lelkész meglátogatta s ez az ember gúnyosan kérdezte: No, mit akarsz itt, te fekete holló? Busch nem sértődött meg, hanem inkább a gyülekezeti bibliórákra hívogatta. Persze, hogy nem ment. Egyszer aztán egy bányaszerencsétlenség alkalmával, amikor egy nagy kő a derekára esett, eltörött a hátgerince. Felgyógyult, de tolókcocsiba került. Ismét meglátogatta a lekipásztor s döbbenten látta, hogy italozik a barátaival és a szobában vágni lehet a cigarettafüstöt. Most is hívogatta a bibliórára, de még mindig ellenállt. Míg egyszer aztán a barátai tolták be a bibliórára, aztán egy másikra, s így tovább... Amikor haldokolt, magához hívatta a lelkészt s könnyek között mondta: Tiszteletes úr! Én köszönöm az Úr Istennek, hogy akkor a bányaszerencsétlenség alkalmával eltörte a derekamat és köszönöm a barátaimnak, hogy tolókcocsival betoltak a bibliórára, különben soha meg nem térek és Jézus Krisztus nélkül elvesztem volna, kárhozatra jutottam volna. De a tolókcocsiban volt időm gondolkozni, a bibliórákon pedig arról hallottam, hogy mit tett értünk Jézus a Golgotán s így lassan-lassan, a sok prédikáció és a sok ima után engem is megragadott Krisztus és most már tudom, hogy hova megyek. Megyek az én drága Megváltómhoz.

Íme, így lett kapcsolata az Úr Jézussal egy sok háborúságot megélt embernek. Mert a tolószékben eleinte ő is méltatlankodott a sorsa miatt, hiszen fiatalon lett nyomorék, szinte semmit sem élvezett még az életből. Ám a sok háborúság közepette a bibliórákon hallott Ige, a barátok imái elvégezték benne, hogy türelemmel hordozza sorsát és bízza rá magát Arra, Aki mindeneket bölcsen rendez.

Mennyi háborgó, méltatlankodó ember van manapság is. Különösen most, ebben a nagy gazdasági nyomorúságban. Nehéz a megélhetés, szűkös a mindennapi kenyér, már Istentől is sajnálják az adományokat. Ehhez járul még a sok testi-lelki nyomorúság. A betegség, a gyász, a magány, gondjaink, bajaink. Isten azonban azért engedi meg ezeket az életünkben, vagyis a bűbánatokat (Luther így fordítja), mert meg akar tartani az örökkévalóság számára. A háborúságokban, a bánatos helyzetekben rúgkapál az ember, mint egy pajkos, betőretlen ló, de Isten keményen tartja a kantárt, féken tart bennünket, míg meg nem teremjük a türelem gyümölcsét. Szükségünk van erre, különben elvesznénk és a pusztulásunkba rohannánk. Drága édesapám is erős kézzel tartotta a gyeplőt, én meg a kantárt gyermekkoromban, hogy a szilaj, rúgkapáló ló ne hogy elragadjon és magának is, másnak is kárt okozzon. Egy idő után megszelídült a ló, belátta, hogy nem érdemes vergődni, háborogni, és elcsendesedett.

Így van az ember is, még akkor is, ha már „betört” állapotában, vagyis a hit útján jár az Úr Jézus Krisztussal. Sokszor a gazdagság, az élvezetek, a testi örömök szilajjává, a fájdalmak és problémák háborgóvá, búslakodóvá teszik az embert. Ezért választják sokan a „széles országutat”, vagy ezért lesznek néhányan öngyilkosok, mert nem akarnak Isten hatalmas keze alatt megalázkodni és türelmet, békességet tanulni. Jaj annak, akire Isten hatalmas keze nehezedik, de még nagyobb baj az, ha e hatalmas kéz súlya alatt nem gyakorolunk bűnbánatot, nem a békességes túrést választjuk. Annyi elretentő példa van egyházunk életéből erre. Nemcsak egyszerű emberek, hanem a vezetőink életében is. Annyian elbuknak és nagyot zuhannak, de aki türelemmel hordozza mindazt, amit Isten

reá mér, az tudja, hogy ezek mind próbatételek, melyeket Isten a megjobbulására adott. Ugyanis a próbatétel felfelé emel és reménységet ad. A próbatételek alatt látja meg az ember, hogy mennyire esendő, hogy milyen gyenge és tehetetlen. Ilyenkor jó magunkba szállni és Istenhez fohászolni reménységgel. Mert Isten a benne bízókat megsegíti.

Álljon itt egy igaz történet ennek igazolására:

A világot körbehajózó Sir Francis Drake tengernagy (1540–1596) éppen visszatérőben volt hazájába, Angliába a világ első körbe vitorlázása után (1577–1580). Legénysége vele együtt rendkívüli megpróbáltatásokat és nehézségeket állt ki. Sokszor voltak életveszélyben, de Isten mindig kimenekítette őket. Most a Temzén felfelé vitorláztak. Az angol király, minden nemesember és lovag összegyűlt Londonban, a Temze kikötőjében, hogy fogadják Sir Francis Drake-t. Ki akarták fejezni tiszteletüket ennek a híres tengernagynak, aki az angolok közül hajójával először vitorlázta körül a világot. Ekkor hirtelen óriási vihar támadt és borzalmas vihar tört rá Londonra. Minden vendég, aki a parton akarta üdvözölni a tengernagyot, a környező házakban rejtőzött el a vihar elől. Drake és emberei azonban kiszolgáltatottak voltak a pokoli viharok. A szél és a hullámok pusztulással fenyegették a hajót. Ekkor Sir Francis Drake odakiáltott az embereinek: „Emberek, ez nem történhet meg! Az egész világot körbevitortlázunk, minden óceánt átszeltünk, és most itt, a hazánkat látva kellene elpusztulnunk? Emberek ez nem történhet meg!” A derék tengerészek tengernagyukkal együtt küzdöttek és elérték a partot. A vihar idővel elcsendesedett és a király nagy pompával fogadta Sir Francis Drake-t és tengerészeit.

Testvéreim, mi is biztassuk egymást ezzel a háborúságok és fájdalmak között: „Ez nem történhet meg!” Az nem történhet meg, hogy annyi háborúság és türelemmel viselt szenvedés, az életünk tengerén a Sátán által felkorbácsolt viharban a kiállt küzdelmek után röviddel a hazai, a mennyei cél előtt elsüllyedjünk e világ bűnös örvényében! A próbatételekben béketűréssel és reménységgel imádkozva nézzünk arra, Aki a legnagyobb vihart is legyőzte a Golgotán érettünk, hogy mi Átala megmeneküljünk. Királyunk, az Úr Jézus Krisztus a mennyei parton vár bennünket és készen tartja nekünk a koszorút.

Háborúságainkat béketűréssel hordozva reménységgel küzdjünk a próbatételek alatt Jézusra nézve, mert a reménység nem szégyenít meg és gyözni fogunk. Ámen.

Müller Dezső
ny. lelkipásztor
Lázári

Pál apostol Melita szigetén

Alapige: Az apostolok cselekedetei 28,1–6
Bibliaviasítás: Az apostolok cselekedetei 28,20–37

I.

Amikor Pál apostolt egy hajón Rómába szállították, az Adriai tengeren hatalmas vihar tört ki, amelynek erejéhez hasonlót csak Joseph Conrad *A Nárcissus négere* című kisregényében olvashatunk. Az utasok nemigen ismerték fel, hogy Isten a hajó kormányosa. Ezért iszonyatos félelem szállta meg őket, ugyanakkor a tornyosodó hullámok hidegétől teljesen meggémberedtek. A megrémültek közül jó néhányan menekülésre szánták el magukat, csak hogy megszabadulhassanak a tomboló vihar sárkánytorkától. Egyedül Pál apostol tudta, hogy a hajót Isten kormányozza. Ezért olyan előrelátás, megérzés működött benne, mely által vigasztalást adhatott útítársainak: „egy lélek sem vész el közületek, hanem csak a hajó” Az apostol bizalmának, reményének gyümölcssterm-

sét a hajótöröttek megmenekülése hozta meg. Egy régi történet szerint egyszer egy hajón, amely nagy viharba került, kitört a pánik. Rémtúlten siránkoztak, jajgattak az emberek. Csak egy kislány őrizte meg a nyugalját. Csodálkozva kérdezte tőle valaki: te nem félsz? A kislány ránézett a kérdezőre: „Miért félnék, hiszen az én édesapám a kormányos.” Milyen jó volna, ha mi is azzal a meggyőződéssel élnénk, hogy jó Istenünk Anyaszentegyházunk és életünk örök kormányosa.

Az ige szerint a hajótöröttek egy szigetre kerültek, amelynek őslakói torzonborz külsejű barbárok voltak. Eme primitív emberek végeredményben a föníciai–pun nép képviselői voltak. Pál apostol, a kiváló nyelvész, tüstént rájött arra, hogy a sziget nevének jelentése: Melita – menedék. Isten kegyelméből a legyengült, agyonfázott és megkeseredett szívű hajótöröttek Melita szigetén „menedékre” találtak. Az Ószövetségből tudjuk, hogy Mózes idejében menedékhelyek, menedékvárosok léteztek, ahol a törvény ellen szegülők, az üldözöttek oltalmat, védelmet találtak. Az őskeresztényeknek, akiket a vérengző római császárok pribékjei halálra üldöztek, a katakombák jelentették a menedéket. A világháborúk alatt sokak számára az alagutak, a pincék avagy a hegyi barlangok nyújtottak rejtekhelyet, védelmet.

Nekünk is adott Isten egy biztos menedékhelyet – a templomunkat. Ide bármikor visszavonulhatunk a hétköznapiok lármájából és Istennek áldozhatunk bűnbánat, imádkozás és éneklés által.

II.

Az ige szerint Melita lakói csak hiányos öltözetűk, bozontos szakálluk és elriasztó külsejük miatt voltak barbárok. Ellenben szívükben-lelkükben nemes, szeretetteljes emberek voltak. A hajótörötteket befogadták, megvendégelték. Ugyanakkor tüzet gerjesztettek számukra, hogy fölmelegedhessenek megdermedt állapotukból. Pedig lehetek volna könyörtelenek is a bajba jutottak irányába, akárcsak a samaritánus falu lakói, akik Jézusnak és tanítványainak nem adtak szállást. (Lk 9,51–53)

Pál apostolra az ige szerint nagy hatással volt Melita népének különleges szeretete. Lelkesedésében úgy érzi, hogy a kapott szeretetért szeretetet kell adnia másoknak. Lemond minden pihenésről, a lobogó tűz javairól, s elindul rőzsét gyűjteni. Nem félt attól, hogy rőzszeszedetés közben összevérézheti a kezét, megkarcolhatja homlokát. Attól sem félt, hogy testi erőtlensége miatt elájul, s elveszíti apostoli tekintélyét azok között, akiknek közösségében leereszkedett a szeretetmunka alsó fokára.

Pál apostol rőzszeszedése, szeretetszolgálatát nemcsak átvilágítja a jelenkori egyházat, hanem kijelöli legfontosabb teendőit is. Az egyháznak nem az a feladata, hogy megváltssa a világot, hogy megoldja a Föld népeinek szociális problémáit, hogy szüntelen politizáljon, s hogy a gyülekezetekben elkülönítse a búzától a konkolyt. Az egyház csak akkor éri el küldetésének „Montblank-csúcsát”, ha a rőzsze gyűjtés szeretetmunkájában lángol és ég el. Ezért a szeretet rőzszetűzét soha nem szabad eloltani, hanem örökké gerjeszteni kell olthatatlan lángját. Máskülönben erre buzdít a költő is bennünket.

„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni
hisz zúzmarás a város, a berek,
fagyos kamrák kilincsét fölszagatni
és rakni, adjon sok-sok meleget.

Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
hogy fölengednének az emberek!”

(József Attila: *Tél*)

Végül azt halljuk az igéből, hogy a rőzszeszedető szeretetmunkának nem árt a kígyómarás. A szeretetben szolgálók védettek a kígyóméreggel szemben. Ádámot és Évát az Édenkertben engedetlenségük miatt legyőzte a kígyó. Izráelt akkor lepték el a mérges kígyók, amikor a pusztában zúgolódni kezdtek Isten és Mózes ellen. A kígyómarás következtében sokan meghaltak Izráel népéből. (4Móz 21,6) Pál apostolban az izzó szeretetmunka semlegesíti a kígyómérget. Életben marad, s midőn a tűzbe rázza kezéről a kígyót, rögvést kivívja az őslakók ámulatát, elismerését. Annak kezdik vallani az apostolt, akinek ember nem léphet a nyomdokába.

A kígyó, az ördög „serege talpon, szembetörni kész...” Emiatt rőzszeszedő szeretetmunkánkat bátyázzuk körül az ige tanításával: „álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek” (Jak 4,7b). Ámen.

Id. Szász Attila

Körtvélyfája

Jézus az ajtó előtt...

Alapige: Jelenések 3,20

Bibliailvasás: Jelenések 3,14–19

Aki e mai istentiszteleten a felolvasott szent igében egyes szám első személyben megszólít bennünket, az maga Jézus. Ő maga mondja ma nekünk: Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek...

Bennünket szólít meg, akik épp e padokban ülünk és akiknek lelke vágyik a jobbra, a szebbre, egy tisztább, Isten szerintibb életre. Akik ma épp ezért vagyunk együtt.

Jézus zörget, mert azt akarja, hogy megnyíljon előtte az ajtó, azaz az emberi szív. Maga az élet. Jézus azt akarja, hogy megnyíljon előtte a te életed.

Jézus zörget, mert tudja, hogy nagyon sok a bezárt élet mai világunkban.

Korunk divatos célkitűzése a nyílt társadalom létrehozása. Szép és tetszetős cél. Mindenről tudjunk, mindenbe legyen beleszólásunk, mindenért, ami körülöttünk történik, érezzünk felelősséget. Valóban, ami a kommunikációt illeti, társadalmunk, maga az élet sosem volt nyíltabb. Már teljesen megszokott, hogy pillanatok alatt elérjük egymást világhálón, maroktelefonon. Órák alatt a világ legtávolabbi pontjain is célhoz ér a 21. század embere. Sőt, akinek pénze van, az előtt a világnak is nyitva áll. Ma már ugyanis úrturizmusról is beszélünk.

És mégis azt kell mondanunk, hogy ma, a 21. század elején a bezárt ajtók, a lakatra zárt szívek világában élünk. Sokkal inkább, mint valaha! Mennyire szép és tetszetős a látszat, a nyílt társadalom látszata! És mennyire szomorú a valóság. Mert nem szabad megtévesszen bennünket a látszat!

Az ember, azaz mi magunk, akik otthonunkból pillanatok alatt elérhetjük a világot, bezárjuk az ajtót egymás előtt és jól kialakult programunkban zavartatva érezzük magunkat, ha hívatlan vendég érkezik. Jelen világunkban már alig lehet csak úgy betoppanni egymáshoz. Talán még a legközelebbiekhöz sem. A bezárt ajtók világában illik ugyanis előtte legalább telefonon bejelentkezni. Lassan még a lelkipásztornak is.

Egyre inkább kizárjuk a magunk életéből egymást, egymásnak az örömeit és gondjait. Sokkal hamarabb kizártuk életünkben Istent, ezért végtelenül magunkra maradtunk. Van kényelmünk, biztonságosnak vélt holnapunk, jó fizetésünk, szépen berendezett lakásunk, jól szervezett szabadidőnk... csak éppen egyre távolabb vagyunk egymástól. Egyre inkább kizárjuk életünkben Istent. Elkapott bennünket a modern kor betegsége. Magunkra vagyunk, mintha szüntelenül dermesztő télben élnénk, egyedül. Miközben az

ajtón kívül álló Jézus zörgetését egyre kevesebben hallják. Egyre kevesebb készülék tudja lelki húrjait az adóra, a Szentlélek üzenetére hangolni.

Eddig nem tudtuk, de már kezdjük tapasztalni, hogy az egyedüllét, a magunkba zárkózottság milyen fájdalmas következményekkel jár. Az egyre inkább elharapózó és egyre többeket hatalmába kerítő depresszió csupán enyhébb lelki tünete az egyedüllétnek, a fizikai és lelki bezárkózottságnak. A depresszió modern korunk egyre gyakoribb betegsége. Tüdős Klára viszont teljes egyenlőségjelet tesz a depresszió és a bűn közé. Érdemes elgondolkodnunk ezen! A depresszióknak vannak végzetes következményei is. Nemrég mindnyájunkat megdöbbentett a hír, mely arról számolt be, hogy egy pécsi egyetemista ifjú váratlanul kilépett az egyetemi előadásról, majd néhány perc múlva fegyverrel a kezében visszatért és lelőtte egyik társát, többeket pedig megsebesített. A társadalom értetlenül áll a tragikus eset előtt és természetes módon magyarázatot keres. A szakavatott magyarázók között volt, aki a lényegre tapintott, és a tragédia okát az ifjú lelki egyedüllétében, magára maradottságában, depressziós állapotában látta, akinek életéből hiányzik a közösség, a másik ember.

A fájdalmas eset újból emlékeztet egymás iránti felelősségünkre. Ajtót kell nyitnunk egymásnak és főleg ajtót kell nyitnunk Istennek. Sokkal inkább, mint eddig tettük. Mert az egyedül maradt, egyedül hagyott ember belterjesen él és belterjesen gondolkodik. Számára egyedül az a jó, amit ő gondol jónak, és az az igaz, amit ő gondol igaznak. Esetében nincs lehetőség a pozitív befolyásolásra, a gondolatok cseréjére, mert hiányzik a közösség, és ezzel együtt hiányzik az egymásra való odafigyelés.

Jézus az ajtón *kívül* áll. És mi emiatt szenvedünk, még ha sokszor nem is mondjuk ki nyíltan. Talán ezért fogy el, még a családban is, oly hamar az egymás iránti türelem, és fajulnak tettegességre ártatlannak tűnő nézeteltérések. Mert Jézus az ajtón kívül áll, azaz a sok-sok családon és a családtagok lelki világán. Talán ezért történik meg, az, hogy a gyermek kezét emel szüleire és életre szóló gyógyíthatatlan sebet okoz ezzel az ő lelkükön. Talán ezért nem lehet fegyelmezni még az általános iskola sok-sok diákját sem, mert az ő életükben, szüleik életében az ajtón zörgető Jézus mindig kívül maradt, miközben teltek az esztendők és velük együtt teltek az ajtónyitás alkalmai. Nem tulajdonítottunk jelentőséget a tanításnak: „Jól vigyázzatok tehát, hogyan éltek; ne esztelemlül, hanem bölcsen, kihasználva az alkalmas időt, mert az idők gonoszak.” (Ef 5,15–16)

Elmulasztottunk időben ajtót nyitni Jézusnak, mert siettünk, mert fiatalként fontosabb volt az életben a család számára egy „biztos alap” megteremtése, a mindennapi kenyér, annak érdekében a külföldön végzett, jobban megfizetett munka, a szépen berendezett lakás. Mert „versenyképesek” akartunk maradni barátokkal, ismerősökkel. Tartani akartuk a lépést a korrallal, a világgal. Közben észre sem vettük, hogy gyermekeink felnöttek. Fáj, de már késő fájdalom a sok elmaradt beszélgetésért, a problémáikra való oda nem figyelésért. Vagy talán az ő életükben, sok mai fiatal szülő életében is elmaradt az idejében való Jézus előtti ajtónyitás és vele együtt elmaradtak a hitélmények, a templom nyújtotta közösségi élmények? Példák sokasága jut eszembe. Tiszta lelkű vallásos kisgyermek vasárnap délelőtt templomba készül. Be akarja tartani lelkipásztorának és önmagának tett ígéretét, de elalszik reggel. És nincs, aki felébressze. Mert a szülők vasárnap délelőttjéhez nem tartozik hozzá a templom. Legfeljebb a hét közben el nem végzett teendők pótlása, a házimunka vagy pedig egy oly hiányzó lazítás, kikapcsolódás, édes semmittevés egy nehéz hét fárasztó munkája után. Konfirmáló ifjú panaszkodik, neki mindig egyedül kell jönnie a templomba. Vele soha senki sem jön otthonról. És közben gondolkodunk: Hol vannak vasárnap reggel a templomba együtt induló családok? Hol vannak a gyermekeiket kézen fogva Isten házába vezető édesanyák és édesapák? Kisgyermek alig várja, hogy elmondja karácsonyi versét. Rég

készül már az ünnepre. A verset szépen meg is tanulta, de az ünnepélyen nincs jelen, amikor kigyúlnak a karácsonyfa fényei, amikor piciny gyermekszemek csillognak boldogan, amikor a *Mennyből az angyalt* éneklük. Miért? Mert éppen nincs, aki megfogja a kezét szenteste, hogy elhozza a templomba. Elmarad egy ajtónyitás egy gyermek életében, mert évekkel ezelőtt egy akkori fiatal lány, ma pedig fiatal édesanya életében sem nyílt meg az ajtó Jézus előtt. Ő sem ismerte meg a Jézusnak való ajtónyitás örömét.

Az ige így kezdődik: *Íme! Van ebben valami sürgetés, egy olyan igyekezet, mely megpróbálja felkelteni a figyelmet. Íme, azaz épp most. Nem tavaly, nem tavalyelőtt és nem a közeli vagy távoli jövőben, hanem épp ma. Most. Milyen sokszor nem ismerjük fel a most, azaz a pillanat fontosságát. Arra gondolunk: lesz még ma bőven, azaz lesznek még pillanatok, alkalmak a szeretetre, az egymásra való odafigyelésre. Akár a Jézusnak való ajtónyításra is. Hiszen hosszú még az élet! Pedig a Zsid 3,13 mennyire sürget: „... buzdítsátok egymást minden egyes napon, *amíg tart a ma*, hogy meg ne keményedjék közületek valaki a bűn csábításától.” Az Ézsaiás 40,6–7 pedig emlékeztetve figyelmeztet: „Minden test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé. Elszárad a fű, elhervad a virág, ha ráfúj az ÚR szele.”*

Az Ige sürget: Él a Jézusnak való ajtónyitás neked adott lehetőségével *ma!* Mint Nikodémus, aki éjnek idején kereste meg Jézust, mert látni akarta őt, akiről tudta, hogy Isten küldte erre a világra. Vagy mint az egyetlen leányának haldoklása miatt kétségbeesett édesapa, Jairus tette. Vagy pedig vegyél példát a római századosról, aki a zsidók véneit küldi Jézushoz, hogy meggyógyítsa beteg szolgáját. Ha fontos számodra a ma, éljél a lehetőséggel! Mégcsak nem is neked kell menned! Jézus maga jön hozzád.

Jézus az ajtó előtt áll és zörget. Milyen közel van! És mégis néha mennyire távol!

Egy ajtó jelenthet közellétet, ha azt könnyen és gyakran megnyitja valaki. De jelenthet távolságot is, ha annak kilincse soha senki sem teszi rá kezét. Pedig csupán egy mozdulatra lenne szükség. Hány és hány kétségbeesett szülői tekintet figyel naphosszat az ajtót: vajon mikor lép be azon a várva-várt gyermek? Öregotthonok megannyi lakója számára jelentene örömet, vigaszt egy ajtó, melyen a rég nem látott hozzátartozót várják.

Jézus az ajtó előtt áll és zörget. *Még zörget!* Milyen nagy kegyelem ez! Zörgetése néha halk, alig érezhető, ahogyan a tavaszi szellő végigsuhan az arcon. Máskor pedig keményen megrázó, az élet mulandó voltára emlékeztető. És mégsem erőszakos, csupán figyelmeztető.

Mert csak akkor lép be, *ha* valaki meghallja a hangját és kinyitja az ajtót.

Meg kell hallani Jézus hangját e világ tomboló zajában is! Fel kell ismerni e hangot, ahogyan a juhok ismerik a pásztor hangját! Milyen fájdalmas és mennyire időszerű Jeremiás próféta felkiáltása: „Még a gólya is, az égen, tudja költözése idejét, a gerlice, a fecske és a daru is vigyáz, mikor kell megjönnie, csak az én népem nem ismeri az ÚR törvényét.” (Jer 8,7) Csak az én népem... Igen, mert ez lenne az élet természetes rendje: hogy az ajtók, a szívek megnyíljanak Jézus felé és egymás felé, hogy a nyíltság, az őszinteség, a tisztesség ne csupán szép és tetszetős jelszavak legyenek. Az lenne a természetes, ha az Úr törvénye ott lenne a szívekben és az 1. zsoltár szellemében azon elmélkednénk éjjel és nappal, azaz betöltené teljes éntünket, életünket. Ekkor lehetnének folyóvíz mellé ültetett fa, mely idejében megtermi gyümölcsét és nem hervad el a lombja. Minden sikerül, amit tesz.

Hallgatod az ígét csupán, vagy pedig meg is hallod? Milyen különbség van a kettő között! Mert a hallgatásban csendes tétlenség is lehet, a meghallásban pedig belső készítés az ajtónyításra, az Isten szerinti életre. Az Ígét *meghalló* ember számára az ajtón kívül álló Jézus nem zörget fölöslegesen. Alig várja, hogy ajtót nyisson számára.

Vannak, akik nem hallják meg Jézus szavát, mert közömbösek. Mint a laodíceabeliek, akiket elkápráztatott a kincs, a vagyon, az örömök sokasága és akik épp ezek miatt úgy érezték, nincs szükségük semmire. Még Istenre sem. A csalóka látszat megtévesztette őket és nem vették észre, hogy valójában „szánalmasak és szegények, vakok és meztelenek”, azaz langymelegek. A keresztyén életnek ez a legnagyobb veszélye. Ez az öncsaló, mindent szépnek és jónak látó langymeleg állapot. Erre az állapotra mondja Jézus: kiköplek az én számból.

Ha valaki meghallja a hangomat és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.

Jézus közösséget vállal a neki ajtót nyitó emberrel. Ha ajtót nyitasz, veled is. Mint egykor Zákeussal, mint Mátéval, a másik vámszedővel. Vagy mint Péterrel és a többi tanítvánnyal.

Akihez Jézus belép, ott megváltozik az élet. Megváltoznak az emberi kapcsolatok, megnyílnak a szívek. Ott sokkal jobban felismerik a ma lehetőségét és sokkal jobban élnek vele. Ott minden nekünk adott pillanatban felfedezik a kegyelem gazdagságát, a szeretet cselekedeteinek lehetőségét.

Ezek tudatában figyelj az ajtón kívül álló és zörgető Jézusra. Ezek tudatában dönts! Ámen.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Pezsdüljenek a vizek

Alapige: 1Mózes 1,20–25

Bibliaolvasás: János 16,33b

Az ige megértéséhez

Baraka = áldani, görög megfelelője az *eüológia*. Csak a Genézisben 88, a teljes Ószövetségben 398 alkalommal fordul elő. Az áldás ünnepélyes, rendkívüli alkalom, mely mögött mindig Isten áll. Az áldás Istenhez kapcsolódik, közvetlenül tőle származik, és sohasem az embertől. Isten az áldás alanya, az ember annak csak tárgya, hordozója. Nem mi vagyunk az áldás forrása! A lelkipásztor, az egyház csupán kérheti, de nem osztogathatja. Nem Áron áld, hanem Isten: „Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged.” (4Móz 6,24) Nem a tanítványok, hanem Jézus áld: „Kivivé pedig őket Bethániába, és felemelvén az ő kezeit, megáldá őket.” (Lk 24,50) Csak Istentől kérhetem, hogy „áldjál meg engem!”

A *szaporodjatok* és *sokasodjatok* szópár nem csak itt, de a 1Móz 1,28-ban is imperativusban hangzik. Ádámnak és Évának is parancsolja Isten: „szaporodjatok és sokasodjatok, és töltsétek be a földet!” (1,28) Noé is parancsként hallja: „szaporodjatok és sokasodjatok és töltsétek be a földet!” (9,1) Ez a szópár még három helyen fordul elő: Jer 3,16; 23,3; Ez 36,11 a fogság idején. A babiloni fogságból hazatérő maradék, megfogytakozott népre áldás vár: „ha majd megsokasodtok és megszapordtok” Az egyenműek párkapcsolata ellentétes a teremtés rendjével! A szaporodásra képtelenség magában hordozza az ember kipusztulását.

Az áldás teremtő, megtartó, és sohasem pusztító erő. Áldás „a kincs, az élet, a hitves és a gyermek” (Luther). Van ennél nagyobb áldás? A teremtés történetében itt hangzik először az áldás, s miközben hangzik, máris bekövetkezik a szaporodás, a sokasodás. E szópár maga az áldás tartalma. Az áldás kimondásával párhuzamos, egyidejű történés a szaporodás és a sokasodás, azaz a teljesség, a bőség, a sokféleség, a választék. Az ószövetségi ember tapasztalati világában az áldás mindig pozitív jelenség. Ennek ellenkezője akkor még ismeretlen, csak később következik be, azaz a gazdagsággal és bőséggel való visszaélés, és annak káros hatása.

Az áldás, mint szó, ige, olyan erő, amely képessé tesz a szaporulatra, a termékenységre. Az áldás *együtt jár* a bőséggel, nem járulékos, utólagos, hanem egyidejű jelenség, a kettő elválaszthatatlanul összetartozik, s a teremtő Isten jóságának bizonyítéka. Isten áldása teremtő szó. Fogadjuk el az áldást, és gazdagabbak leszünk.

Bízzatok, én meggyőztem a világot

Isten a teremtés ötödik napján a még meg sem teremtett ember leendő otthonát, a szárazföldet körülhatároló *mélység*, azaz a tenger, és a *magasság*, azaz az ég felé fordul, és így szól: Pezsdüljenek a vizek, és madarak repdessenek a föld felett!

a) *Félelmetes hely a föld*. Ez a te otthonod. Alant a tenger mélysége, fölötted a végtelen világűr. Nem véletlenül mondja Jézus: „E világon nyomorúságotok leszen (félni fogtok), de bízzatok (bátrak legyetek), én meggyőztem a világot. (Jn 16, 33) Jézus tud-

ja, hogy hol élsz, és *együtt érez veled*, szorongásaid és félelmeid közepette. Nem csoda, ha félsz, hiszen a lábaid alatt a mérhetetlen tenger, fejed fölött a határtalan világűr.

b) *Félelmetes hely a tenger*. Mennyire bizalmatlan iránta az ember! Azt mondják, hogy a tengerparton élő népek nagyon tisztelik és félik a tengert. S mert jól ismerik a tenger hatalmát, ezért annyira óvatosak és tartózkodóak iránta. A tenger nem játékszer! A tenger nem ismer tréfát! Évtizedekkel ezelőtt egy fiatal derecskei házaspárt nyelt el az Adria vize, a fürdőzők szeme láttára. Három árva gyermek maradt utánuk, és a sírig könnyes szemű nagyszülők. Amszterdamban még ma is áll az a torony, melyről egykor anyák, feleségek, menyasszonyok intettek búcsút férjeiknek, fiaiknak, testvéreiknek, akik sokszor napokig tartó életveszélyes halászatra indultak. Hányszor indulsz te is, ha nem is tengeri, de életveszélyes útra. Jézus neked üzeni: bár félni fogsz, de bízzál, én Úr vagyok a magasság és a mélység felett is. Tudod, hogy miért mondta Isten, hogy pezsdüljenek a vizek? Hogy ne félj, hogy bizalommal tekints a tengerre, ő annak is Ura.

c) *Félelmetes hely a világűr*. Miként a tengeren, úgy az űrben is bátorságra, bizalomra van szükséged. Repültél már? Amikor 1927-ben Lindbergh elsőként készült átrepülni az óceánt, nagyon félt, s mielőtt beült volna gépébe, így szólt: „Ez az én veszthelyem!” Volt, aki az űrhajózást egyszerűen *hazugságnak* tartotta, mondván, hogy normális ember nem hihet ilyesmiben. Amikor az első ember a Holdra szállt, éppen Kisgörgénybe mentem helyettesíteni. Öreg presbiter fogta a gyepőt, s hunyorgatva kémlelte az eget. Egyszer csak így szólt: „Az is bolond, aki hiszi, hogy ember szállt a holdra.” Aztán rám nézett, mélyen a szemembe, s azt kérdezte: „Hát a tiszteletes úr hiszi?” Nem szóltam semmit, nem akartam, hogy engem is bolondnak nézzen. Az sem helyes, ha a világűr meghódítását a *Sátán művének* tekintjük. Bár sem a magasság, sem a tenger mélységének feltárása nem mentes az emberi gögtől, nagyképtűségtől, de hiszünk, hogy a repülőgép is és az űrsikló is Isten ajándéka. Nem feltétlenül *istentelen*, aki elindul felkutatni a világűrt. A tengerészek és az űrhajósok között is vannak mélyen istenfélő emberek. Egy svájci hegymászó, aki elsőként, nem hagyományos módon, hanem a levegőből, a magasságból aláereszkedve érkezett meg a Jungfrau csúcsra, és ott emléktáblát helyezett el, istenfélő édesapa volt. Valahányszor a magasba emelkedett, mindig így búcsúzott el családjától: „Ti itt a földön vagytok Isten kezében, én pedig a föld felett, a magasságban is Isten kezében vagyok. S ha úgy adódna, a föld alatt is, a mélységben is Isten kezében vagyok.” Te hol vagy? Hiszed, hogy Isten kezében vagy, bármilyen félelmetes is legyen 12 ezer méter magasban repülni? Német barátaink ismételtén hívnak Münsterbe. Küldenék a repülőjegyet. Azt már nem! Én is félek, pedig „eddig egyetlen repülőgép sem maradt fent” Inkább kocsival mennék. Ugye mennyivel könnyebb mondani, hogy a magasságban is Isten kezében vagy, mint venni a bátorságot, s repülőre ülni! Maradás? Lehet! De mindenesetre kicsinyhitűség. Ez vagyok én! És te? Nem félsz, nem irtózol a magasságtól? Tudod, hogy miért mondta Isten, hogy repdessenek a madarak a föld felett? Hogy ne félj a magasságtól, hogy bizalmat keltsen benned iránta, hiszen ő a magasságnak is Ura. Isten érettet népesítette be a magasságot.

És látá Isten, hogy jó

Amikor Isten a teremtés ötödik napján rátekint a mélységre és a magasságra, és teremtő szavával azt halakkal, csúszó-mászó állatokkal és madarakkal népesíti be, *bizalmat akart kelteni benned* a magasság és a mélység iránt. De később is, talán évmilliókkal ez után valami egészen hasonlót cselekszik, hogy legyőzze félelmedet, iszonyodat. Elküldte az ő Szent Fiát, aki a legnagyobb mélységbe is alászállt: „szálla alá poklokra”, a halál birodalmának legszörnyűbb mélységébe. És innen, e földről ment fel a Holdnál és Napnál is magasabbra, földrajzi fogalmakkal meg nem határozható magasságba, a

mennyekbe: „és felméne a mennyekbe” A zsoltáríró így vallja meg a mindenütt, a mélységben és a magasságban is jelenvaló Istenben való hitét, akinek tettei előtt nem jelenthet korlátot, akadályt semmilyen magasság vagy mélység: „Ha a mennybe hágok fel, ott vagy, ha a Seolba vetek ágyat, ott is jelen vagy. Ha hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó szélére szállnék is, ott is a te kezéd vezérelne engem, és a te jobb kezéd fogna engem.” (139,8–10) E félelmetes föld, magasság és mélység ura és megváltója Krisztus. Ezért szólhat teljes hatalommal: E világon – azaz e földön, égen és tengeren – nyomorúságatok léssen, de bizzatok, én meggyőztem e világot – égen, földön, tengeren.

A teremtés ötödik napján még nincs ember, de Isten már eleve megszünteti a leendő ember mélységtől és magasságtól való félelmét: benépesíti azt, hogy bizalmat gerjeszzen iránta a leendő emberben. A régiek szerint a mélység és a magasság a szörnyek és a démonok tartózkodási helye. Ezek egyike a leviáthán, a tenger szörnye. Leginkább tőle félték a Közel-Kelet tengerparti népei. Ezt olvassuk Jóbnaál: „Vesd rá kezedet, de megemlékezzél, hogy a harcot nem ismételede.” (41,8) „Hogyha felkél, hősök is remegnek, ijedtükben veszteg állnak. Ha éri is fegyver, nem áll meg benne, legyen bár dárda, kopja vagy kelevéz.” (41,26) De őket is Isten teremtette. Ezek a mitikus lények szintén Isten jóakarataráról tanúskodnak. Rájuk is vonatkozik az ige: „És látá Isten, hogy jó.” Ők is Isten szeretetének tárgyai. Miért félnél a játszadozó cethaltól? „Amott gályák járnak s cethal, amelyet azért formált, hogy játszadozzék benne.” (Zsolt 104,26) Isten e mitikus lények által is bizalmat akar gerjeszteni benned a tenger mélysége iránt. Hasonlót olvassunk Jób 40,10 skk. verseiben. Az 1Móz 1,21 felsorolása szerint *nincs semmi, ami kívül esne* a teremtő Isten akaratán. *Nincs semmi, amitől félni kellene*, egyedül Isten. Ők is jók és szépek Isten szemében. „És látá Isten, hogy jó.” Hát miért félnél attól, ami szép és jó? Legyenek bármennyire is ijesztőek, mégsem a tenger mélysége és az ég magassága, hanem Isten az Úr. Nem vagy démoni hatalmak kiszolgáltatottja, utazz bár hajón vagy repülőn. Ott is, ezekben a félelemgerjesztő régiókban is Isten oltalma alatt állsz.

„S a tenger dühe kárt nem teszen,
Sem démon, ember vagy akármí legyen,
Nem merülhet el a hajó,
ha benn az ég, föld s tenger Mestere pihen.”

Nincs olyan természeti vagy démoni erő, mely hatalmasabb lenne a mindenható Istennél. Nincs olyan rejtkehely és sötét folt, ahová Isten keze el ne érne. Halld ki ezt az örömmüzenetet mai igénkéből: „És teremté Isten a nagy vízi állatokat. É s látá Isten, hogy jó!”

És megáldá azokat Isten

Az, amiről nemsokára Ádám teremtésénél olvasunk a teremtés ötödik napján, máris bekövetkezik: Isten megáldja a teremtett állatokat. A világtörténelemben először fordul elő, hogy Isten megáld valamit. Az áldás Istené, nem te rendelkezel vele. Közvetítheted, de vissza nem vonhatod. Az áldással nem manipulálhatsz. „Ha ő áld, én azt meg nem fordíthatom.” (4Móz 23,20) Míután a vak Izsák tévedésből Jákobnak adja az áldást, már nincs hatalmában azt visszavenni, meg nem történtté tenni. (1Móz 27) Amikor Bálám átkot akar mondani Isten választott népére, szájából akarata ellenére is áldás hangzik. (4Móz 22) Nálad is *minden az áldáson múlik*. Erről a szántó-vető ember győződött meg leginkább, aki még hétköznapi köszöntésében is áldást kér a szembejövőre: „Isten áld-

ja!” Az ő esetében ez nem egy kenetteljes, mesterkélt, magamutogató formula, hanem spontán, magától értetődő, belülről fakadó kérés, könyörgés. Köszönj te is így!

Vajon mennyire *időszerű* az áldás fogalma a mi modern világunkban? Egy kerekasztal-beszélgetés rendjén, melyen mezőgazdasági szakemberek, agrármérnökök, gazdálkodók és lelkipásztorok vettek részt, azt kérdezte az egyik agronómus: „Időszerű még a mai mezőgazdaságban az áldás szó? Vajon a technikában jártas ember érti-e még e szó tartalmát? Vajon nem idejétmúlt, túlhaladott olyan emberek jelenlétében beszélni Isten áldásáról, akik a fajok keresztezését és mesterséges megtermékenyítést végeznek?” Valóban *érthetetlen* dolog Isten áldásáról beszélni, de nem csak ma, régebb is az volt. Ugyanis Isten áldását nem érteni, hanem *hinni kell!* Te hiszel-e az áldásban és annak erejében? Az áldás *csoda*. Isten áldása akkor sem szűnik meg – „áldása nem apad, gazdag folyó” –, ha a bűn és az átok fertőző járványként pusztítja az emberiséget. Hát ezért érthetetlen, *idegen szó* az áldás. Boldog vagy, ha hiszel Isten áldásában, még akkor is, ha ezért maradinak tartanak. Lehet, hogy téged is megmosolyognak és kinevetnek emiatt, de jusson eszedbe: „aki utoljára nevet, az nevet igazán”.

És áldás leszel

Áldjon meg téged is Isten, hogy magad is áldás lehess mások számára! Mivel áldott meg téged Isten? És továbbadtad-e azt? Minél többet adsz tovább a kapott áldásból, annál több marad neked. Azt mondja Isten Ábrahámnak: „És megáldalak téged, és áldás leszel.” (1Móz 12,2) Ezt értjük! De miként lesznek áldássá a teremtés ötödik napján megáldott halak és madarak? Mindenekelőtt gondolj azokra a csekély, jelképes jótéteményekre, melyeket a halak és a madarak *puszta jelenlétének* köszönhetsz. Egy városi, tömbházlakó számára már egy *madárkalitka* is, benne egy énekes madárral valóságos áldás, a természet egy darabkája saját otthonában. Egy *akvárium* az iskola vagy a hajléktalan otthon előcsarnokában a már otthonról idegesen elinduló gyermek, vagy a helyét a társadalomban nem találó hajléktalan számára valóságos áldás. Van olyan ideggyógyász, aki pácienseinek azt ajánlja terápiaként, hogy *menjenek halászni*. Vagy gondoljatok a tenger kimeríthetetlen gazdagságára, a mélytengeri halászatra. Ma már megoldatlan lenne az emberiség táplálkozása halászat nélkül. De itt ennél jóval többről van szó!

a) *A halak örömmüzenete*

Biblikus értelemben akkor lesznek igazán áldássá a halak, amikor Isten üzen általuk, amikor „rajtuk át Isten szól: jövök!” Az Újtestamentumban nem csak a gyermekek, de a halak örömmüzenete is egyértelmű és félreérthetetlen. Vajon merő véletlen, hogy Krisztus első tanítványai halászok voltak, s mihelyt elindultak a Krisztus követésében, majd a feltámadás után is részesei lesznek annak a *csodálatos halfogásnak*, mely arról beszél, hogy Ő a tengernek is Ura, hogy szavára szakadásig telnek a hálók? „Vessétek a hálót a hajónak jobb oldala felől, és találtok. Oda veték azért, és kivonni már nem bírták azt a halaknak sokasága miatt.” (Jn 21,6) Vajon mit üzen neked a hálóban a nagy halak sokasága, szám szerint: 153? És mit üzen neked a 21,9: „Mikor azért a partra szállának, látják, hogy parázs van ott, és azon felül *hal* és kenyér?” Nem azt üzeni, hogy neki gondja van rád, hogy a hal maga Isten áldása az éhes ember számára? És véletlen az, hogy az ősegyházban úrvacsoraosztáskor nem csak kenyeret, de a *halat is megtörték*, és Jézus az 5000 embernek a pusztában kenyeret és *halat* adott? Vajon csak értéktelen, véletlen egybeesés, hogy az őskeresztyén egyház egyik szimbóluma éppen a hal lett, görögül ICHTUS, melynek betűi ezt jelentik: Jézus Krisztus Isten Fia Megváltó? Így lett a néma hal a teremtő és megváltó Isten irgalmasságának és jóságának követévé, a krisztusi üzenet hordozójává.

b) *A madarak örömmüzenete*

Amikor Jézus kiküldi tanítványait, és így biztatja: „Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik” (Mt 10,28), akkor az égi madarakra mutat, s így szól: „Nemde két *verebcskét* meg lehet venni egy kis fillérért? És egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! Néktek pedig még a fejete hajszaíai is mind számon vannak. Ne féljete azért, ti sok verebcskénél drágábbak vagytok.” (Mt 10,29–31) Hát miért félnél? Hiszen sokkal értékesebb vagy két verebcskénél! S ha ezek közül egy sem esik a földre Isten akarata nélkül, gondolod, hogy rád ne vigyázna, téged ne tartana számon?

Ennél is határozottabb a Hegyi Beszédben az égi madarak örömmüzenete: „Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csürbe nem takarnak, és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat.” (Mt 6,26) Tudod, miből él a madár? Abból, *ami éppen előtte van, amire rátalál*. Tudod, *miért nem halmoz fel készletet*? Mert mindig úton van. Mit is üzen Jézus? Hogy a kevésből is megélhetnél, és talán neked sem ártana egy kis szegénység. Nem dúskálunk? A madár mindig csak annyit csipeget, szedeget, *amennyire éppen szüksége van*. Szomját akár a harmatcseppből, akár tengernyi vízből oltsa, *csak a szomját oltja*, és nem issza ki a tengert. Te miért akarod a tengert is kiinni? A ruházatával sem törődik. Legyen veréb, sas vagy színpompás papagáj, *nem akar több lenni, többnek látszani, mint amennyi!* Ő mindig ugyanaz marad. És te? A madárnak *nincs hiányérzete*, nem sóvárog, eszébe se jutna természetét egy arasszal megnövelni. Tanulj az égi madaraktól! Általuk neked üzen Jézus. Ne aggodalmaskodj, ne gyűjts kincseket kielégíthetetlen telhetetlenséggel, ne idd ki a tengert, és ne halmozz akkora készletet, melyből halálad után is még évekig, évtizedekig élhetnél. Tekints az égi madarakra! Hallod a madarak örömmüzenetét? Tudod, ha hallanánk, minden biztonnyal nem éhezne, sem nem szomjazna annyi ember ezen a világon. Tudod, mire késztet az aggodalmaskodás, a jövőtől való félelem? Arra, hogy a tengert birtokold, holott egy kút, egy tüveg víz is elég lenne. Tudod, mikor lesz elegendő kenyér, ivóvíz, ruha, otthon Isten földjén? Amikor az ember az égi madaraktól tanul, amikor rájuk hallgat. Hol vagyunk a jézusi szegénységtől? „A rókáknak vagyon barlangjuk, és az égi madaraknak fészük, de az ember Fiának nincs hová fejét lehajtania.” (Mt 8,20) S mégis siránkozunk? Hát nem vagyunk hálátlanok?

Nem véletlen, amit a teremtés elején olvasunk: „Isten Lelke *lebeg* vala a vizek felett.” Isten lebegő Lelke a fészke fölött, fiókáira vigyázó, őket tápláló *anyamadár*ra emlékeztet. Ugyanez a Lélek „*mint egy galamb*” száll alá a Jordánban megkeresztelkedő Jézusra. A hal mellett a keresztyén egyház másik szimbóluma éppen a galamb.

Így áldás számodra az égi madár, a hal és minden, amit Isten ezen az ötödik napon teremtett. Téged bátorít, hogy ne aggodalmaskodj, téged segít, hogy jobban megismerd teremtő, gondviselő Atyádat. Valóban úgy van, ahogy az igénk mondja: „minden, amit teremtett vala, ímé igen jó. És lőn este és lőn reggel ötödik nap.” Hát énekeljük tiszta szívből:

„Nagy hálát adjunk az Atya Istennek,
Mennynek és földnek szent teremtőjének,
Oltalmazónknak, kegyes éltetőnknek,
Gondviselőnknek.”

(MRÉ 414)

Ámen.

Prédikáció-sorozat nyári evangelizációs hétre

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

A szeretet tulajdonságai*

A szeretet hosszútűrő

Alapige: 1Korinthus 13,4a
Bibliailvasás: Máté 18,23–35

Sort állsz a pénztárnál, hogy kifizessed a számládat. Néhányan vannak előtted, de lassan halad a sor. Máris idegesen toporogsz, aztán látod, hogy a pénztáros egyáltalán nem siet, nézed az órát, s nem győződ kivárni, hogy sorra kerülj. Ugyanez van egy orvosi váróteremben, a forgalmi jelzőlámpánál, a bevásárlóközpontban a pénztárnál. Türelmetlenek vagyunk akkor is, ha olyan dolgról van szó, amit nagyon akarunk, vagy amit valaki megígért nekünk, de még nem kaptuk meg.

Nem véletlenül mondja Pilinszky, hogy az életünk a szakadatlan türelem iskolája. Ebben az iskolában gyakran megbukunk, mert az emberi türelem véges. A türelem a várakozás velejárója, de a várakozás egy alaptermészetében türelmetlen ember számára kész kín. Ugyanakkor a türelem mindig harc, küzdelem, hiszen mindig valamilyen nehézséggel, külső ellenállással szemben van szükségünk türelemre.

A várakozás a szó jelentéséből fakadóan is fájdalmas. A héber nyelvben a „türellemmel várni” (Zsolt 37,7) kifejezés abból a héber szóból ered, amit így lehetne visszaadni: „nagy fájdalmat átélni”, „rázkódni”, „remegni”, „megsebesíttetni”, „szomorúnak lenni”

Igazából nem a várakozás ideje a döntő, hanem az, hogy milyen lelkiállattal várunk. Annak idején Ábrahám ígéretet kapott Istentől a gyermekáldásra nézve. Sára türelmetlenkedett, Ábrahám is engedett a türelmetlen feleségének, s megszületett Izmaél, s vele együtt rázúdult a sok probléma Ábrahám családjára. Ennek ellenkező példája Dávid esete, akit Sámuel felkent Izrael királyává. De évekig csak udvari zenész, majd Góliátot legyőző hős lesz. Aztán Saul irigysége és féltékenysége miatt menekülni kényszerült. Több ízben is lett volna alkalma megölni Sault, siettetve saját trónra kerülését, de ő türelmesen kivárta, amíg Isten cselekszik.

Ezért érvényes Márai Sándor megállapítása: „az élet igazi nagy vállalkozásai legtöbbször nem hőstettek, hanem türelemjátékok”

Tudósok egy csoportja kísérletet végzett négyéves gyerekekkel és pillecukorral. Megmondták a kicsiknek, hogy kapnak egy cukrot, de ha megvárják, amíg a tudós valamivel később visszajön, kettőt fognak kapni. Voltak, akik azonnal szájukba tömték a cukrot, amint a tudós kilépett az ajtón, mások vártak. A különbségről feljegyzés készült. A tudósok figyelemmel kísérték e gyermekek életútját egészen tizenéves korukig. Azok bizonyultak jobb tanulónak, magabiztosabbnak, és azok tudtak a legjobban alkalmazkodni, akik tovább vártak.

Már az ókori bibliai bölcsesség is megállapította, hogy „jobb a hosszútűrő az erősnél, és aki uralkodik a maga indulatján, annál, aki várost vesz meg” (Péld 16,32). Az

* Max Lucado gondolatainak felhasználásával.

Újszövetség egyenesen boldogoknak mondja a túrni tudókat (Jak 5,11). Ugyancsak Jakab apostol említi a magvetőt, aki béketűrőssel várja a földnek drága gyümölcsét.

Károli nagyon kifejezően használja itt a „béketűrő” kifejezést. Azt tüzeni ezzel, hogy békességgel viseljük el, vagy éppen szenvedjük el a számunkra kellemetlent. Ez azonban nem megy könnyen mindenkinek. Az emberi türelem adottság: vannak türelmesebb és türelmetlenebb természetű emberek. Ugyanakkor az is igaz, hogy minden emberi türelem véges, csak az isteni türelem végtelen. Ehhez már szükséges Isten agapé-szeretete, amiről alapigénk beszél. Ez pedig gyakori hiánycikk az egyre inkább ideges, rohanó, kapkodó világunkból. Sajnos, gyakran a hitben járó ember életéből is.

Ma, amikor az erő, az érdek az úr, a hosszútűrő ember nem áll a közmegebecsülés középpontjában. Petőfi Sándor a birkák erényének, vagyis képmutatásnak tartotta a türelmet. Azzal indokolta megállapítását, hogy a belső feszültség csak ideig-óráig tartható fenn, de előbb-utóbb kitör a bensőnkben forrongó lavina. Akkor megkérdőzhetnénk: vajon a szeretet csak egy magunkra erőltetett türelem? Vagy csupán érdekből mutatunk türelmet például a főnökünk iránt, mert tudjuk, hogy tőle függ a kenyérünk? Vagy a diák érdekből türelmes a tanára iránt, hisz tudja, hogy kezében van a jövője?

Nagy művészet megtanulni türelmesen élni. Paulo Coelho szerint „a türelem rengeteg gyakorlást igényel” „Nincs igazi alkotás végtelen türelem nélkül... Megtanulni a türelmet az életben és a munkában, annyi, mint megtanulni a Teremtő titkát. Magold csak ezt a leckét, te nyugtalan és halandó!” – ajánlja a türelmetlen embernek Márai Sándor.

Megtanulni a Teremtő titkát! Ez az egyetlen útja annak, hogy életünket ne tépje darabokra a türelmetlenség, a nyugtalanság és az állandó feszültség. Már az Ószövetségben úgy jelentette ki magát Isten, hogy Ő irgalmas és hosszan tűr a népéért. „Irgalmas és kegyelmes az Úr, türelme hosszú, szeretete nagy.” (Zsolt 103,8) Ezt bizonyította népe pusztai vándorlása idején is, amikor annak sokféle lázadását, makacs ellenállását és számtalan zúgolódását elviselte. Péter apostol szerint Isten „hosszan tűr értünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (2Pt 3,9b).

Pál apostol Isten elnézésének és hosszútűrésének gazdagságáról beszél, ami minket megtérésre indít, még a türelmetlenség bűnéből is (Róm 2,4). Isten szeretete hosszútűrő. A görög kifejezés pontosan ezt jelenti: „hosszú időbe telik, amíg felforr”. Egy fazék víz felforrásának ideje leginkább a tűz hevességétől függ. A nagy lángon hamar felforr, kis lángon lassabban. A türelem „letekeri a gázegő lángját”.

Az adós szolga példázatában az eladósodott ember ezt mondja a királynak, a hitelezőjének: „légy türelmemmel hozzám” Nem irgalomért, nem elengedésért, hanem türelméért esedezik. Itt Jézus kétszer használja a türelem kifejezést, ami az evangéliumokban máshol nem fordul elő. A türelem az a vörös szőnyeg, amin Isten kegyelme közelít felénk, eladósodott szolgálai felé. Ezért ujjong így Pál lelke: „Nincsen immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak.” (Róm 8,1) Ez azt jelenti, hogy ha megbocsátást nyertél Uradtól, neked is gyakorolnod kell azt felebarátod felé.

A példázatbeli megkegyelmezett szolga nem hatódott meg a királyi kegyelemtől. Ezért nem változott magatartása a szolgatársa irányába. Szeretetlen volt a társa iránt, s ez türelmetlenségben csapódott le. Mert a szeretetlenség együtt jár a türelmetlenséggel. Türelmetlensége juttatta őt az adósok börtönébe. S amikor te is szeretetlen és türelmetlen vagy a másik ember irányába, az neked többet árt, mint a másíknak.

A türelmetlenség megakadályoz abban, hogy célba jusson az életed, hogy élvezd annak ízes gyümölcsseit. Valaki napról-napra türelmetlenül figyeli a körtefáját, hogy érik-e már a gyümölcse. Ha megpróbálná erőszakolni e folyamatot, tönkretenné a gyü-

mölcset éppúgy, mint a fát. De ha türelemmel vár, ölébe hull az érett gyümölcs. Valaki úgy fogalmazott, hogy a türelem azonban nem egy passzív dolog, ellenkezőleg, aktivitást jelent, valójában az erőfeszítéseink összpontosításáról van szó.

A türelmetlenségünk leginkább nyilván a másik hibájával szemben támad. Közben elfelejtjük, hogy bennünk is elég hiba van, amit másnak kell eltűrni.

A türelem gyümölcset igazán Isten Szentlelke képes teremni bennünk. Nem véletlenül sorolja Pál a türelmet is a Szentlélek gyümölcseinek sorába a szeretet, az öröm és a békeség után. Megfigyelhetjük itt, hogy minden lelki gyümölcs legelsője az agapé-szeretet, aki maga Jézus Krisztus. Belőle sarjad minden más lelki gyümölcs, köztük a türelem is.

Figyeljük meg, milyen végtelen szeretettel és türelemmel viseltetett az elesett bűnösök, a betegek, a szánakozására méltók irányába. Volt türelme végighallgatni a vér folyásos asszony szomorú élettörténetét, amikor útközben igyekvésre sürgette őt Jairus, akinek leánykaja otthon haldoklott.

A kereszten hosszútűrő szeretettel viseltetett az ellenségei iránt, sőt az Atyától bocsánatért esedezett részükre. Számára keserű volt minden bántás és sértés, de az Ő hosszútűrésének édes gyümölcset élvezhettek mindazok, akikhez irgalma és mentő szeretete eljutott. A Péld 14,29 megállapítja, hogy „a haragra késedelmes bővelkedik értelemmel”. Kemény lecke a haragban és indulatban önmegtartóztatónak lenni, de megéri, mert ezzel barátságokat lehet megtartani, házassági kapcsolatokat lehet megmenteni.

1954-ben történt Párizsban: a 26 éves kezdő író, Elie Wiesel egy zsidó újság tudósítójaként interjú készítésére érkezett a friss Nobel-díjas keresztyén íróhoz, François Mauriac-hoz. Ez kedvenc témájáról, Jézusról kezdett beszélni a látogatójának. Wiesel egyre türelmetlenebbül hallgatta a Jézusról szóló személyes töltetű vallomást, majd felugrott, s idegesen azt mondta vendéglátójának: Uram, ön Krisztusról beszél... Az önök vallásában csak erről beszélnek. Tudja meg, hogy tíz évvel ezelőtt nem nagyon messze innen ismertem olyan zsidó gyerekeket, akik egytől-egyig ezerszer többet, hat milliószor többet szenvedtek, mint Krisztus a kereszten. És mi nem beszélünk róluk.

Mauriac meg sem tud szólalni. Wiesel sarkon fordul és kiviharzik az ajtón... A fiatal újságíró már a lift gombját nyomja, amikor Mauriac megjelenik a lépcsőházban. Széleden megfogja Wiesel karját, s halkán visszahívja. Wiesel meggondolja magát, visszamegy és leülnek. Mauriac sír, Wiesel bocsánatot kér. Aztán arra biztatja barátját, hogy beszéljen mindenről, amit Auschwitzban átélt. Majd arra ösztönzi a fiatalembert, hogy írja ki magából ezt a fájdalmat. Ennek a találkozásnak egy életre szóló barátság lett a folytatása. „François Mauriacnak köszönhetem a karrieremet” – mondta később Wiesel. Az idősebb író nemes türelme egy életet indított el a gyógyulás útján.

Kedves testvérem, cselekedj te is hasonlóan, hogy gyógyuljon körülöttünk a világ! Ámen.

A szeretet jóságos

Alapige: 1Korinthus 13,4b
Bibliaalvasás: Lukács 6,27–38

Azt szeretnénk ma együtt megvizsgálni, hogy az isteni szeretet miként gyakorolja felénk a maga jóságát. A világ Ura, Jézus hivatalos egy menyegzőre. A kánai menyegzőn egy adott pillanatban elfogy a bor. Napokig tartott az esküvő. Amikor hiány támadt, az ifjú pár mit sem érzékelt ebből. A szolgák döbbenet észlelik, hogy üresek a korsók. Jézus a háttérben csendben elvégzi élete első csodáját, s a rettenetes leégésből kimentti az ifjú párt. Gyakran elfogy útközben a szeretet, emberi kapcsolataink megterhelődnek.

Milyen jó, ha kéznél van Jézus. Isten jósága elkezd áradni, s kiderül, hogy az utóbbi jobb, mint amit előbb ittunk. Mert, amit Isten ad, jobb, mint az, amit mi tudunk a magunk erejéből előállítani.

Egy másik eset: élt egy ember Jerikóban, előkelő és gazdag. De árván, elszigetelten él, mert zsidó létére az elnyomó római hatalmat szolgálja ki. Becstelen úton gazdagodott meg, sokszor veszekedéssel is kikövetelte a magát. Nem csoda, hogy senki sem szereti már. Régóta nem kapott egy ölelést, egy simogatást senkitől. Most elindul Jézus felé, felkapaszkodik egy fára, hogy onnan valamiképpen meglássa Isten testté lett jóságát. Tudjuk, mi történik: Jézusnak az ő házában kell maradnia. Anélkül, hogy arcpirító megszégyenítésben részesítené, hajlékában a szeretet jósága árad szét. Megtelik Isten szeretetével. Mit jelent, amikor Isten jósága utoléri az embert? Ez a jóság átváltoztatja egész lényét. Vallani kezd a nyilvánosság előtt, leleplezve saját magát. Isten jósága levetkőztet régi életed rongyaiból, de fel is öltöztet rögtön, mint a tékozló fiút. „Négyanyit adok helyébe!” – ez Isten jóságának hatalmas munkája. Zákeus elkezd szétosztani javait. Ma lett üdvössége ennek a háznak – nyugtázza Jézus a hatalmas változást. Mert Isten jósága ellenállhatatlan.

Egy másik evangéliumi történet: egy asszony 18 éve szenved súlyos betegségében, nem áll el vérenek folyása. Hátról megérinti Jézus köntösét, s ez elég ahhoz, hogy Isten jóságának ereje megállítsa betegségét. Jézus nem leplezi le a tömeg előtt az asszonyt, holott valószínű a bűnös életvitele. Eredj el, a te hited megtartott téged – biztatja Jézus.

Nehémiás mondja: te bűnbocsátó Isten vagy, hosszú a türelmed és nagy a szereteted, ezért nem hagytad el népedet. Csakis ilyen Isten képes kitartani népe mellett. Ezért vagyunk mi is itt, mert még nem fogyott el irántunk az Ő szeretete.

Dávid is felismeri kétszeres bűne után, mit jelent Isten megtartó jósága. A Zsolt 63,3-ban mondja: „Szereteted az életnél is jobb.” Mert nem élet az, amelyik hiányolja Isten szeretetét.

Pál is erről énekel a Tit 3,4-ben: Megjelent Isten üdvözítő kegyelme. Ma a reklámok rögtön közlik, ha valami új termék megjelenik. Egy jó gyógyszer, vagy egyéb árucikk, amire szükségünk van. Milyen forradalmasító hatással volt az első villanyégő megjelenése! Ha megjelenik valami, ami könnyít az életünkön, meg kell becsülnünk. Isten jósága nem méltó arra, hogy megbecsüljük, beiktassuk életünkbe? Ne akarjunk nélküle élni! Megjelent, s mások is látják már. Ezért változott meg az élete, ezért tud jobban szeretni, mert megmutatta Isten jóságát irántunk. Pál gyakran ír erről a nagy eseményről. Például az Ef 2-ben: megmutatja az eljövendő időben kegyelmének mérhetetlen gazdagságát az ő jóságából. Jézus hív: tanuljátok meg éntőlem, hogy én szelíd és alázas vagyok. Nehéz ezt megtanulni.

Megbukunk Isten szeretetének és jóságának iskolájában. Nehéz a gyakorlatban ezt véghezvinni. A szeretet türelmes és jóságos. A Máté 11,28–30-ban mondja Jézus: az én igám gyönyörűsége... Akkor egy fiatal jószágot egy tapasztaltabb mellé fogtak be. Az idősebb nyakán szorították meg keményebben a kötőt, hogy arra nehezedjék az iga nagyobb része. A fiatal jószágra sokkal kisebb teher nehezedett, amíg beletanult a járomba. Gyere igatársul mellém, én viszem a nehezebb részét. Megkönnyítem a terhedet – mondja Jézus. Ennyire jóságos Isten szeretete!!!

Ő jótevő a háládatlanokkal és gonoszokkal is... Jézus mondja ezt Istenről. Esőt ad a jók és gonoszok földjére is. Mi nem látjuk mindig helyesen a dolgokat, Isten a maga összefüggésében nézi azokat. A szeretet himnuszában itt a jóság egyben kegyelmességet, hasznosságot jelent. Egy célra, a másik javára cselekvő ember hasznosságáról beszél.

Vajon ilyen ember vagyok-e? Szolgálatkész, hasznos, kedves vagyok-e a másik embernek?

Az ókori keleti világban az eredeti görögben ezt a kifejezést az ízletes, egészséges ételek leírására használták. Jó lenne megdicsérni mindig a háziasszonyainkat a jó ételért. Ott van a finomság mögött valakinek a törekedő szeretete, hogy minél kívánatosabbra készíti el azt. Így lesz ünnepi, hangulatos a mi együttlétünk. Ne feledkezzünk el róluk. Isten is így akarja ízletessé tenni a mi életünket, ezért kavarja bele életünkbe az ő jóságát.

Ezért figyelmeztet Pál a Róma 2-ben: meg ne vessük Isten jóságának gazdagságát. Milyen költői bőséggel beszél erről: „Az Isten jósága téged megtérésre indít.” Azért jutott el Isten jósága sokakhoz, hogy ez minket váltásra ösztönözzön. Lélekben való gyökeres fordulatot jelent, ezért árad bele életünkbe folyamatosan. A jószívűek feltűnés nélkül árasztják bele a világba a jót. Forgalomban magam elé engedem az erőszakos vezetőket, vagy a versengésben is engedem, hogy a másik lekörözzön. Tudok lemaradni is akár, csak megmaradjon a szeretet. Ha sorba kell állni, magam elé engedem a kismamát, az idős embert. Amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, főleg azokkal, akik testvéreink a hitben. Nem lesz mindig időnk jót tenni. Eljön az idő, amikor nem tehetünk. Tegyünk jót mindenkivel, még az ellenségeinkkel is, akik bosszantanak, hergelnek, akik mellett nehéz az együttélés. Ebben is példát adott nekünk Jézus. Olyan jó lenne jósággal leszerelni a vetélytársakat. Ezt Istentől kell kérnünk folyamatosan.

Egy érdekes árverésen emberek ajándékokat hoztak, hogy azokat elárverezzék egy iskola javára. Valaki egy fajtisza kutyakölyköt ajándékozott... Elkezdődött a licit. Több ezer dollárnál tartottak már. Két ember versengett végül: egy férfi és egy hölgy... Feszült hangulat kerekedett. Egyre feljebb ment az ár. Már rég nem a kutya volt a tét, hanem a presztízs. Egyszer a férfi megállt. A nő megnyerte a kutyust. Amikor lecsendesedett a tömeg, a nő, ölében a kutyával, átment a terem túlsó felére, s átadta a vesztesnek a kutyát. Tudunk-e így győzni, hogy a vesztes ne érezze hátrányban magát mellettünk? Isten jósága téged megtérésre indít. Sok ember jónak tartja magát, ezért nem tud megtérni, Isten jóságát elfogadni.

Ignotus mondja: Jó ember vagyok, nem haragszom arra, akit megbántottam. Igen, a mi jóságunk csak erre képes.

Kosztolányi Dezső írja az *Édes Annában*: Két ember beszélget: ön úgy-e, szereti az emberiséget? Nem szeretem az emberiséget, mert sohasem láttam. Ez holt fogalom. Minden szélhámós az emberiséget szereti, közben embereket gyilkolnak. Soha senki nem mutatkozik be úgy nekem, hogy ő lenne az emberiség. Csak Péter és Pál van, akit szeretni kell és lehet. Könnyebb szeretni általában az emberiséget, de nehezebb azt, aki mellett 8 órán át dolgozom, a pimasz serdülő gyerekeket vagy a társamat.

Isten szeretete és jósága nem járhatja le a másikat, nem kritizálja, hanem felemeli akkor is, ha az rászolgált arra.

Egy irodalomtörténeti eset: John Steinbeck mondja Madame Faunáról, aki megkedvel egy prostituáltat: igazi randevút szervez neki egy férfival, aki nem ügyfél. Ez a bordélytulajdonos egy szép ruhát vásárol a lánynak a találkára. A lány meghatódva mondja: Olyan sokat tett értem, mit tehetnék önért? Csak annyit mondj ma este: én Susi vagyok és senki más. Én, Susi rendes lány vagyok. Az meghökken, de az asszony tekintete biztatja. Én, Susi, rendes... s itt elakad a szava, elkezd sírni, mert megérzi ez a prostituált, hogy valaki a jóságával fel akarja őt emelni, hogy így kilépjen a prostituáltak életéből. Különös Isten jósága. Új életet kínál. Ki a mocsárból. Ezt teszi Isten szeretete. Ami átjár, ami lenyűgöz, ami betölt, amitől nem is akarok szabadulni, mert hosszan tűr értem, befogad. Isten szeretete jóságos is, kegyelmes is. Ezt megismerve, ennek birtokában mehetek tovább ebben az Isten szeretetét nélkülöző világban. Ámen.

A szeretet nem irigykedik

Alapige: 1Korinthus 13,4c
Bibliailvasás: 1Mózes 37,1–11

Ha most azzal kezdeném: Nyújtsa fel a kezét az, aki közülünk soha nem irigykedett, azt hiszem, nem sok kéz emelkedne a magasba. Mert sajnós, az irigység olyan tulajdonsága az életünknek, ami mindegyre megkísért minket. Az irigység a bűneset következménye. Az irigység olyan rettenetes teher rajtunk, amit csak Isten hatalma és szeretete tud levenni rólunk. A magunk erejéből képtelenek vagyunk megszabadulni ettől a bűntől. Sajnós, az irigység olyan nyomorúsága az emberi életünknek, ami két irányba hat: gyötri, emészti azt is, aki irigykedik, s árt annak is, akit irigyelünk. Pál apostol azt mondja, hogy a szeretet, az önzetlen agapé nem irigykedik. Nem a mi emberi képességeinkről van itt szó, hanem arról az isteni hatalomról, ami képessé tehet minket irigységtől mentesen élni.

Ezzel az érzellemmel az a gond, hogy többet árt annak, aki érzi, mint annak, akire irányul. Én irigykedem valakire, emiatt gyöttröm magam, a másik nem is tud róla, ezért neki nem is árt. Lehet, hogy hozzá nem is jut el az én irigységem híre, ezért neki nem is árt egyáltalán, de közben nekem rettenetes helyzetet teremt.

Gondoljunk egy valós esetre. Egy ifjú hölgy a legszebben felöltözve találkára indul. Úgy egyeztek meg a barátjával, hogy az egyik elegáns vendéglőben találkoznak, egy kijelölt asztalnál. A hölgy magabiztosan érkezik, mert jól néz ki. Leül az asztalhoz, s várakozás közben szétnéz maga körül. A szomszéd asztalnál észrevesz egy büszkén feszítő szőkeséget. Azt is látja, hogy a ruhájára bizonyára egy havi fizetését költhette az illető. Aztán közelebről megfigyelve, azt is látja, hogy az illetőnek arckrém-reklámba való szép bőre van. Rögtön feltámad a szívében valamilyen különös érzés. Mire a gavallérja megérkezik, neki már elromlott a hangulata, hiszen közben azt is észrevette, hogy az illető irigyelt szőkeség mellett a legcsábosabb férfi jelenik meg, akihez képest a saját barátját messze nem tartja olyan vonzónak. Így az egész találkának a hangulata odalett. Közben a szomszéd asztalnál ülő szőkeség nem is tud arról, ami ennek a hölgynek a szívében zajlik, de elég volt ahhoz, hogy a másik hölgy irányába támadt irigység a saját estéjét tönkretégye.

Különös dolog az irigység, ami leginkább anyagi téren hat. Látom, hogy a másik elegánsabb és drágább autóval közlekedik, mint én. Megöl a sárga irigység – ahogy mondani szoktuk. Miért sárga? Mert epeömlést is tud okozni. A másíknak nagyobb házat sikerült építenie, mint nekem, s már esz a fene, mert biztosan nem tisztességes úton szerzi a pénzt. De, talán közben nem is tudom, hogy sokkal többet dolgozik, ügyesebben forgolódik, többet is képezte magát, mint én, s nyilván, anyagilag is előbbre jutott. De engem már öl a sárga irigység.

Ennek kapcsán az oxfordi egyetem közgazdászai egy különös kísérletet végeztek. A résztvevőket arra kérték föl, hogy valaki másnak a pénzét elégeessék, de csak azzal a feltétellel, ha egyúttal saját pénzük egy részét is elveszíthetik. A szakemberek arra számítottak, hogy az emberek békén hagyják a mások pénzét és ragaszkodnak a sajátjukhoz. Nyilván, ezt diktálná a józan ész. Ez lett volna a logikus gazdasági megfontolásból is. Ám az eredmény mást mutatott. A résztvevők 62%-a inkább vállalta azt, hogy magának is vesztesége legyen, csak hogy a másíknak kevesebbje maradjon. Döbbenetes eredmény. Talán most még inkább megértjük a mellettünk élő nép közmondását, amiben azt kívánja valaki, hogy a szomszéd kecskéje is dögöljön meg. Az már nem is zavar annyira, ha az enyém megdöglik, ha ez ugyanakkor a szomszéd kecskéjével is megtörténik. Démoni légtétel?

Ezért természetlen érzés az irigység, aminek bűnétől szeretne Isten minket mentessé tenni. Az irigység minden bűnnek az ősgyökere, sok más bűnnek az okozója. Ennek nyomában jár a vérontás, lásd Káin és Ábel történetét, ahol Káin irigyelte Ábeltől, hogy az ő áldozata kedvesebb volt Istennek, mint a sajátja. Ezért ütötte agyon a testvérét. Az irigység nyomán támad háborúság a nemzetek között. Az irigység nyomán gyűlölködés jár, aminek áradata mindent elpusztít.

Ott van József története az Ószövetségben, amiben azt olvassuk, hogy a testvérei irigységből adták el. Előbb azonban másként akarták eltenni útjukból. Egy kiszáradt ciszterna mélyébe dobták, hogy ott majd éhen-szomjan pusztul. Jajveszékéseit úgysem fogják hallani, ha jó messze távolodnak a kúttól. Még lelkiismeretüket is nyugtatták, hogy direkt módon nem ontották a vérét, de megszabadultak tőle. Ez a történet előképe annak az újszövetséginek, amelynek főszereplője maga Jézus Krisztus. Az ő történetében is azt olvassuk, hogy a főpapok és írástudók irigységből adták Jézust Pilátus kezére. Mert Jézus prédikálására nagyobb tömegek mozdultak meg, mint az ő papos beszédükre. Meg Jézus csodatételei annyira vonzották a tömegeket, hogy ez végül is veszélyeztette a saját létüket és jövőjüket. Nem látjátok, hogy ez az egész világ öutána megy? – kérdezték felháborodva és irigykedve a főpapok. S ha elcsábítja tőlünk a tömeget, akkor nem lesz ki a templomba jöjjön, nem lesz ki bemutassa az áldozatokat, nem lesz, aki megvásárolja a sok áldozati állatot, akkor megszűnik a pénzváltás a templompiacon, elesünk a busás anyagi haszontól. Ezért adták át végül a bíró kezébe halálos ítéletre.

Az irigység tehát öl. Nemcsak azt öli meg, akire irigykedünk, hanem azt is, aki irigykedik. Az irigység kapcsán tömény meglátásokat fogalmaztak meg bizonyos gondolkodók. Íme, egy ilyen: „Nem az az igazi barát, aki szenvedéseink közepette szánalommal fordul felénk, hanem aki irigység nélkül tudja szemlélni boldogságunkat.” Örülni a másik előrehaladásának, ha nagyobb házat épített, ha szebb autót vett, ha sikeresebben felvételiztek a gyerekei, ha jobb partit csinált, mint az enyém, micsoda erőfeszítés kell ehhez. A magunk erejéből ez nem megy.

A Példabeszédek könyve szerint minden fáradozást és sikeres munkát az emberek irigysége kísér. Ez is hiábavalóság és hasztalan erőlködés.

Egyszer végeztek egy olyan felmérést, hogy a Magyarországon élő külföldieknek mi a véleményük a magyarokról. Nagyon sok pozitív tulajdonságot emeltek ki a külföldiek rólunk. Világhírű felfedezések kötődnek sok magyar névéhez. Ugyanakkor azt is megállapították a minket már közelebről ismerő idegenek, hogy az irigység kirívó módon jelen van a magyarok körében. Marják, falják, tépik egymást. A nagyszerű felfedezések és találmányok gyakran éppen azért nem érvényesülhettek, mert bizonyos hatalmi érdekek kölcsönös irigysége megakadályozta őket. De másutt is van olyan, hogy bizonyos újításokat meggátolnak, mert azok saját önző érdekeket kereszteznének. Az irigység sokszor gazdasági kárt is tud okozni.

De már a régi népmesék is regélnek az irigység kártékony voltáról. Hófehérke meséjében a gonosz mostoha dühében összetöri a varázstükrét, mert az azt válaszolja neki, hogy Hófehérke szebb nála. Méregzett almával kínálja meg irigységében a szép leányt. Az irigység lehervasztja az arcot, a tekintetet megtölti keserűséggel, valami démoni sóvárgással.

Testvérek, egy neves illatszerkészítő cég piacra dobott egy parfümöt, aminek a neve: Irigység. Óriási népszerűsége tett szert, éppen, mert ilyen nevet visel. Valamiről nagyon árulkodik ez a tény. Az ember gyarlóságát jelzi. Van ilyen megfogalmazás is a népi nyelvben, hogy a szomszéd kertjének a füve zöldebb. Máris elég ok az irigységre,

ahelyett, hogy én magam is serénykednék, hogy az én kertem is szép zöld legyen. Lehet ez akár nemes versengés is.

Meg lehetne kérdezni azt is, milyen következményekkel jár az irigység. A sárga irigység is utal valamire, árthat a testi egészségnek. A Példabeszédek 14,30 azt mondja ennek kapcsán: az irigység rothasztja a csontokat, meg tudja betegíteni az embert. A szelíd szív pedig élteti a testet. Nyilván, mert a szelíd szívtől távol áll az irigykedés bűne. Az irigység tehát testi betegséget is tud okozni.

Egy másik ártó hatása az irigységnek, hogy elmagányosítja az irigykedő embert. Az irigykedő ember mindenkit elmar maga mellől. Mindig leskelődve figyeli a környezetében levőt, figyeli, milyen ruha van rajta, milyen cipőben jár, milyen autóval érkezik, milyen háza van, hogyan van berendezve, milyen életszínvonalról árulkodik a megjelenése, a mindennapi életvitele. Erre nézve is van a Példabeszédek könyvében egy találó kijelentés: „ki állhat meg az irigységgel szemben?” (27,4) Az itt szereplő héber szót más bibliafordítás féltékenységnek fordítja. Ez is ártalmas az ember egészségére.

Egy harmadik következménye az irigységnek az erőszak. Azt mondja Jakab apostol: „Kívántok valamit, és nincs néktek: gyilkoltok és irigykedtek, és nem nyerhetitek meg; harcoltok és háborúskodtok, és nincsen semmitek, mert nem kéritek.” (4,2) Kérés, imádkozó alázat helyett erőszakoskodás.

Ezért mondja most Isten nekünk: a szeretet nem irigykedik. Így akar megóvni minket Isten mindattól a súlyos következménytől, az elmagányosodástól, a testi betegségtől, az erőszakoskodástól, amelyek ártanak nekünk.

Van, amikor kérünk bizonyos dolgokat Istentől, és nem kapjuk meg. Ennek folytatásában mondja Jakab: nem jól kéritek. Sokszor Isten azért von meg tőlünk olyan dolgokat, amikre vágyunk, hogy megadhassa azokat, amikre szükségünk van. Isten nem azt ígérte az embernek, hogy minden vágyát kielégíti, hanem azt, hogy minden szükségéről gondoskodik. Nekünk ez elég kell legyen ahhoz, hogy megelégedettek legyünk. Ehhez tartozik a hálaadás gondolata is.

Pál apostol éppen a börtön sanyarú helyzetéből írja a Filippiben levő gyülekezetnek: megtanultam, hogy amiben vagyok, abban megelégedett legyek. Ezt csak Isten tudja megtanítani nekünk. Így akar Isten mentesíteni a sok irigykedő ember ártalmakkal teli életmódjától. Megtanít arra is, hogy együtt örüljek másokkal, még ha netalán ők többet is kaptak, mint én. Ez a kiegyensúlyozott, boldog keresztyén élet titka, mely a Krisztusban megjelent agapé-szeretetre épül. Ámen.

A szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel

Alapige: 1Korinthus 13,4d
Bibliáolvasás: Máté 23,1–12

Az isteni szeretetnek egy újabb jellemvonásáról van szó: a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Azt hiszem, mindnyájunk számára ismerős az emberi önteltség, a büszkeség, a felfuvalkodottság. Az állatok világából ismerős a pulyka mérges magatartása, amikor fölfújja magát, amikor kipirosodik a feje, a farktollai szétterülnek, s mérges állapotában kész nekiugrani mindenkinek, aki az útjába kerül. Ismerős a nagyobb állatok életéből is az a helyzet, amikor igyekszünk gyorsan kikerülni egy mérges kutya útjából, vagy netán egy sivatagi kirándulás alkalmával egy még nagyobb, dühös állat elől igyekszünk menekülni.

Testvérek, az emberi természetben is föllelhető az a felfuvalkodottság, az önteltség, dühösség, ami elől igyekszik kitérni a csendes, alázatos, jó érzésű ember. Úgy tudjuk, tapasztalatból, hogy az ilyen ember útjából gyorsan ki kell térni. Nemrég volt egy ilyen

tapasztalatom, amikor egy orvoshoz kellett mennem, sorszámmal a kezemben vártam, hogy bemehessek, s amikor beléptem, éppen akkor fordult ki az orvos az ajtón éktelen káromkodással az ajkán, kipirosodva, mérgesen. Nyilván nem rám haragudott, hanem kiderült, hogy az asszisztensnőjével beszélt mérgesen egy harmadik, nem jelen levő kollégáját szidva. Én szinte megijedtem, hogy ilyen hangulatban hogyan áll majd szóba velem, s egyáltalán milyen eredményű kivizsgálásra számíthatok egy ilyen dühös orvos részéről. Nyilván nagyon vártam, hogy mielőbb kikerüljek a rendelőjéből.

Ezért mondja Pál, hogy a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. A szeretet nem tud mérges lenni. Nyilván az apostol által eddig is megnevezett isteni szeretetről van itt szó, aminek kapcsán már megállapítottuk, hogy ez túlnő minden olyan emberi jóérzésen, amit mi szeretetnek nevezünk. Ez nem az a humánus viszonyulás egymáshoz, amit valahogy jóérzéssel kipréléselhetünk magunkból, akkor, ha nem vagyunk idegesek, ha egy kicsit is próbáljuk a másik embert figyelembe venni. Ez több ennél, mert az eredeti görögben az agapé Isten szeretete. Ez nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Az 1Kor 13,4-ben eddig már hallottuk ennek a különös szeretetnek másik három jellemvonását: hoszszútűrő, jóságos és nem irigykedő.

Testvérek, az állatvilág kutatói megfigyelték azt, hogy a baromfiudvarban működik egy csipkedési rangsor. A kopasznyakút, a gyengébbet elkezdik az erősebbek csipkedni. Sokszor halálra csipkedik egymást. De a csipkedési rangsor az emberek között is ismerős. Ha csak Indiára gondolunk, rögtön eszünkbe jut a sok embert egy életre megnyomorító kasztrendszer. Egyik embercsoport letapossa a másikat azért, mert különböző kasztba születtek. De nem kell nekünk Indiáig menni az ilyen példákért. Elég az iskolában megfigyelni azt, hogyan viselkedik a többség, amikor bekertül valaki egy új iskolai csoportba. Ha valaki új munkahelyre jelentkezik, a többség rögtön leteszteli. Félénk, gyáván viselkedik, nehezebb felfogású, lassúbb mozgású? Máris tudja a többség: ez az, akivel gúnyolódni lehet, akit csipkedni kezdenek.

De, előfordul ez egy családon belül is: sokszor a félénken, az engedelmesebben csattan az ostor. Mert, úgy-e, azt a lovat ütik, amelyik húz. Nem véletlenül mondja Pál Isten Szentlelkének sugallatára: a szeretet nem kérkedik, nem henceg azokkal szemben, akik talán kevesebb talentumot kaptak Istentől. Nem véletlen az, hogy Jézus nagyon érdekes példázatában háromféle szolgáról beszél, akiknek a gazda kiosztja a talentumokat, a pénzt. Egyiknek többet ad, a másiknak kevesebbet, a harmadiknak még kevesebbet, s kitől-kitől az adott képességei szerint várja azt, hogy befektesse, kamatoztassa. Ez Istentől megszabott rendje a világnak. Nem vagyunk egyformák. S ez nagyon jól van így. Mi lenne, ha mindenki orvos és tudós lenne, vagy ha csak kétkezi munkás lenne mindenki? Ki lenne bizonyos dolgok feltalálója, s ki vinné előre többletképességével az emberiséget? Isten még azt is megengedte, hogy legyenek félénkek, kétbalkezesek, visszahúzódnók közöttünk. Az ő helyüket is meghatározta Isten a világban. Akinek csak egy talentumot adott Isten, attól semmiképpen nem várja, hogy ötre kamatoztassa az egyet. Ezért támad a különös kérdés: mi a megoldás, amikor belekerülünk egy emberi rossz szándékkal kialakított kasztrendszerbe, s jól elhatárolt csoportok rivalizálnak egymással? Ezek versengése miatt sokszor gyanútlan, ártatlan emberek esnek áldozatul. Sok ember élete megnyomorodik mások felfuvalkodott magatartásától.

Gyökössy Endre írta le, hogy egy iskolai osztályban volt egy alacsonyabb növésű fiúcska, akit maga a tanítója kezdett ki, úgy érezve, hogy ott lábatlankodik: Tűnj már arrébb, te kis töpörtyű! Később ifjúvá serdülvén, öngyilkos lett, hátrahagyva egy búcsúcédulát: „Miért is lábatlankodjék itt tovább egy kis töpörtyű?” Íme, a szeretetlen, felfuvalkodott magatartás öl!

Mi a megoldás tehát? Az irányváltás. A fölfelé törekvő önteltség, kérkedő felfuvalkodottság helyett a lefelé irányuló alázatos magatartás. Kitől tanulhatjuk meg ezt? Csakis attól, akiben megtestesült Isten szeretete. Akinek közénk jöttét János evangélista filozófiai tömörséggel így írta le: az Ige testté lett! Benne kézzelfoghatóvá lett Isten szeretete. Ezért szoríthatta a szívére az öreg Simeon a jeruzsálemi templomban, s mondhatta el beteljesedett lélekkel: most már elbocsáthatod, Uram, a te szolgádat békével, mert a te szemeid látták az én Üdvözítőmet. Ez a végső célja a mi földi futásunknak: mielőtt a halál bekövetkezne, meglássuk a testté lett Krisztusban a mi Üdvözítőnket. Lelki karjainkkal szívünkre ölelhessük azt az agapé-szeretetet, ami nem kérkedik és nem fuvalkodik fel.

Ezért cserélte fel Jézus a menny dicsőségét az istálló jászolával. Önként vállalta, hogy otthagyja az angyalok karát, s az istálló barmai közé alázkodott. Vállalta azt, hogy a bűnösök barátjává legyen. Aki megalázta magát a keresztfá haláláig, mert nem élt vissza azzal az előjogával, hogy Ő Istennel egyenlő volt. Tőle tanulhatjuk meg ezt a lefelé irányuló szolgálai magatartást, ami nem hamis, képmutató alázatoskodás, hanem tudatos alázat. Tudom ugyan, hogy én a teremtés koronája vagyok, kevéssel lettem kisebbé az angyaloknál, de tudatában vagyok annak is, hogy van nálamnál nagyobb. A mindenség Ura fölöttem van, ezért megalázom Előtte magam. Nem Ő aláz meg, hogy megszegyenítsen, hanem felismerve az ő hatalmát, nagyságát, az Ő szeretetének lenyűgöző voltát, önként alázom meg magam az ő felséges színe előtt.

Ezért mondja a Filippi levél 2. részében Pál apostol: különbnek tartásotok egymást magatoknál. Ez nem megy a mi erőnkől, testvérek. A saját beállítottaságomnál fogva én magamat mindig többre tartanám másoknál, akkor is, ha nem vagyok több. Az önteltség, a kérkedés arra serkent, hogy a másikat lenézzem. Feljogosítva érzem ilyenkor magamat, hogy a másikkal lekezelően bánjak, semmibe vegyem. Nézzük meg, hogyan élte meg Jézus ezt a cselekvő alázatot? Figyelt az akkori társadalom megvetettjeire, a kasztrendszer kizsorítottjaira, a leprásokra, a kikerültekre. Tudatosan szembement velük, hogy megérintve, meggyógyítsa őket. Amikor a vámszedőkről az öngazult írástudók, papok megvetéssel beszéltek, mert azok eladták a bőrüket a leigázó rómaiaknak, Ő tudatosan leült velük egy asztalhoz, hogy Isten szeretetének hatalma által megváltoztassa életüket, s a lenézett, kiközösített emberekből megbecsült, megújított életű emberek legyenek. Kapzsiságuk eltűnt, s adakozókká lettek. Ezt tette Jézus alázatos szeretete.

Nézzük meg, hogyan viszonyult Jézus alázatos szeretete egy másik megvetett embercsoporthoz, a paráznákhoz, akiket a farizeusok csoportja meg akart kövezni. A mentő szeretet szándékával fordult feléjük. Tudta, hogy a „világ-szenny alól” (Reményik) is ki lehet bányászni az Isten-képű embert. Ezért tanácsolja Jézus a Lukács 14-ben azt: ha vendégséget rendezel, hívd a nyomorékokat, a sántákat, a vakokat, mert ezeket senki nem hívja meg. Jézus ezt tette. Ezért mondja az apostol: a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel.

Egy iszákos-mentő otthonban megszabadult egy Joe nevű férfi az alkohol rabságából. Isten iránti hálából beállt a szolgáló testvérek közé segíteni korábbi sorstársait megmenteni e súlyos rabságból. A gyökeres változást az hozta sok elesett ember életében, hogy Joe nagyon alázatosan szolgált. Amikor behoztak egy-egy mocskos, büdös részeg az otthonba, Joe alázatos, csendes magatartást tanúsított irányába. Sok időn át figyelték végtelen türelmét. Egyszer egy prédikátor jött az otthonba. Amikor az prédikálni kezdett, az egyik otthonlakó elkezdett hangoskodni lefelől: tégy engem olyanná, Isten, mint Joe! Az igehirdető megállt, ki akarta javítani a hangoskodót: Tégy engem

olyanná, mint Jézus! Ez a ködös tekintetű részeg ember megkérdezte az igehirdetőt: Jézus olyan volt, mint Joe? Mert én Jézust nem ismerem, de Joét látom.

Joe ugyanis megtanulta, hogy a krisztusi szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, hanem alázatosan szolgál azok között, akik még nem ismerik Jézust. Csak így van esély megnyerni Krisztusnak s az új életnek az elesetteket.

Egy 16. századi esetről is szeretnék beszámolni: Borromeo Szent Károly, milánói érsekről van szó, aki 1584-ben halt meg. 1569-ben Itálián nagy éhínség söpört végig. Az érsek eladta saját vagyonát, sőt az érsekség drága arany- és ezüstkészletét is, hogy kenyeret oszthasson az éhezőknek. Majd 1576-ban nagy pestisjárvány dúlt Itáliában: Milánóból elmenekült a kormányzó, de az érsek ott maradt a paptársaival együtt, megszervezve a betegek ellátását. A pestis kilenc hónapig tombolt, húszezer ember halt meg. Károly még az ágyát is odaadta a betegeknek, ő egy szalmazsákon aludt. Íme, mire képes az a szeretet, amely nem kérkedik s nem fuvalkodik fel.

Istennek van egy komoly intése a választott népéhez az 5Mózes 8-ban: amikor majd szép házakat építesz, barmaid megsokasodnak, ...fel ne fuvalkodjék a te szíved, s el ne felejtkezzél az Úrról, a te Istenedről. Mikor szokott felfuvalkodni az ember szíve? Amikor megsokasodnak javai, amikor hatalomra jut, amikor valakinek kezdi érezni magát, s ilyenkor ezt kifelé is éreztetni akarja. Ebben az esetben figyelmeztet Isten szava: el ne felejtkezzél Istenről és felebarátodról!

Pál apostol int a római keresztyéneket a Róm 12,10-ben: atyafiúi szeretettel egymás iránt gyöngédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek!

Egy modern kori rövid történettel szeretném zárni. Egy fiatal amerikai sportoló lányról, Estherről van szó, akinek az volt az álma, hogy 2000-ben részt vegyen az olimpián. Nyolcéves korától keményen edzett. Ott ismerte meg egyik sporttársát, Kay-t, akinek legjobb barátnője lett. Kiderült, hogy amikor a válogatót rendezték, ami eldöntötte, ki kerüljön ki Ausztráliába a nyári olimpiára, mindketten ugyanabba a csoportba kerültek. Egy előzetes edzés során Kay lesérült, sántítva állt ki a szőnyegre. Esther, a legjobb barátnője tudta, hogy Kay sokkal jobb ebben a versenyszámban, mint ő maga. Azt is tudta, hogy most legyőzhető lenne. Nagy dilemmában volt, mit tegyen. Eljött a döntő pillanat: ki kellett állniuk egymás ellen. Amikor ez bekövetkezett, Esther meghajolt az ellenfele előtt. Mindenki tudta, ez mit jelent: amikor Kay felépül, ő mehet majd ki az olimpiára az Amerikai Egyesült Államok képviselőjeként.

Ez már nem megy a magunk erejéből. Ehhez valami különös isteni erő kell. Amikor visszalépek, hogy a másik érvényesüljön, mert már nem az én győzelmem a fontos. A másikat akarom arra segíteni. Ehhez kell az agapé-szeretet, amely nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, hanem mindvégig alázatos tud maradni. Ennek gyakorlásában segítsen minket Isten. Ámen.

A szeretet nem cselekszik éktelenül

Alapige: 1Korinthus 13,5a
Bibliailvasás: Róma 12,9-21

Az új fordításban ez így hangzik: a szeretet nem viselkedik bántóan. Pál egymás után hétszer beszél arról, mit nem tesz a krisztusi szeretet. Ugyanakkor pozitív megfogalmazásban is hétszer van szó arról, mit tesz a szeretet.

Ha megkérdeznék titeket, volt-e már olyan tapasztalatotok, hogy a környezetetekben valaki bántóan viselkedett és ez bennetek valamilyen keserű érzést váltott ki, bizonyára mindenki tudna olyan esetről, amikor a mellette levő ember csúnyán, éktelenül, bántóan viselkedett. De, ha még közelebről kérdeznék: voltál-e már olyan helyzet-

ben, amikor te magad viselkedtél bántóan, s ezzel a környezetemben váltottál ki keserű, kellemetlen érzést, talán lehajtott fővel, szégyenkezve hallgatnál, s nem mernéd megnevezni az ilyen helyzeteket. Minél inkább telnek az évek fölöttünk, annál több ilyen bántó élményben lehet részük még a templomos, imádkozó keresztyéneknek is. Persze, utána fáj, furdal a lelkiismeret, nem merek a szemébe nézni annak, akivel szemben éktelenül viselkedtem, főleg, ha a hozzám legközelebb álló emberekkel szemben mondott csődöt a szeretetem.

„Látod, fiam, milyen csúnya dolog a veszekedés” – mondja egy apa a fiának az utcán, amikor éppen az előttük menő két ember összeveszett az úton. Az apa azonban másnap összeveszett a szomszédjával. „Apám, hát tegnap mondtad, milyen csúnya dolog a veszekedés, most meg te is veszekedsz!” – mondta a fiú az apjának. Erre az apa így válaszolt: „Akkor szóban mondtam, fiam, milyen csúnya dolog a veszekedés, de példával is meg kell mutatnom.” Lehet, hogy egy ilyen humoros tanulság jobban hat egy elméleti lapos kijelentésnél. Valóban, a példa lehet negatív előjelű is.

Egy faluban éppen a kerítést javítja a lelkész. Egy kisfiú megáll, s csodálkozva nézi, hogyan kalapál a lelkész. Hosszan elnézi, amikor a lelkész rákérdez: mit nézel úgy, kisfiam? Csak arra vagyok kíváncsi, mit fog mondani a pap bácsi, ha ráút a kalapáccsal az ujjára. Igen, mert a környezetünk kíváncsi, hogyan reagálunk mi, hívő emberek egy kellemetlen helyzetre a munkahelyen, a gyárban, az építőtelenen. De a hölgyek számára is annyi alkalmat szül a hétköznapi taposómalma, hogy kiboruljanak. Elég, ha csak egy kicsit az ujjába vág, vagy netán kifut a leves a tűzhelyen, s máris kitör a világháború a konyhában. Gondolom, lehetne itt még rengeteg példát sorolni arra, hogyan lesekedik az ördög, hogy valaki rálépjen a tyúkszemünkre. Rögtön próbára tétetik, hogyan viselkedik a szeretetünk, netán csúnyán, bántóan? Így néz ki egy hívő ember? – kérdezik olyankor. Vasárnap a templomban láttam, úgy feszített ott az ünneplőjében, s lám, most hogyan viselkedik.

Valljuk be őszintén, nem a mi erősségünk az, hogy úgy tudjunk viselkedni, hogy az soha ne legyen bántó, se éktelen.

A 18. század nagy prédikátora, a közismert evangélista, John Wesley egyszer egy sáros utcán ment végig. Egy pallón kellett átmennie. Szembejött vele egy pökhendi alak, ezt mondva: „én nem fogok ostobák elöl kitérni”. „Én viszont soha nem mulasztom el” – válaszolta Wesley, s csendben lelépett a pallóról, kikerülve a pökhendi embert. Érthető ez a finom irónia, ami ebben a válaszban van. Megszégyenülhet az ilyen pökhendi alak a szeretetnek ilyen bölcs döntése nyomán.

Testvérek, azt hiszem, a hétköznapi életünkben bőségesen van alkalmunk arra, hogy teszteljük önmagunkat, viselkedésünket, szeretetünk mennyire tud aláztatos lenni, hogy ne cselekedjen éktelenül s ne viselkedjen bántóan.

Afrikában egyszer a bíróság elé állítottak egy férfit, mert amikor a folyón kajakozva felfordult a kis csónak alatta, mérgében elkezdett éktelenül káromkodni. A folyó partján nyaralók környezetszennyezésnek minősítették, amit ez a káromkodó ember művelt, s beperelték. A bíróság előtt azzal védekezett, hogy nekem jogaim vannak. Ha felborul a csónak alattam, jogom van kiereszteni a mérgemet. Lehet, hogy jogod lenne a munkahelyeden nekiugrani a főnöködnek, mert levágta a fizetésedet, vagy valami kellemetlen munkára tett azt nap. Lehet, jog szerint kikérhetnéd magadnak a téged ért jogtalanságot, csak kérdés, hogy közben nem szenved-e kárt a szeretet. Nekünk, keresztyéneknek, nem a jogaink firtatása az elsődleges, hanem az a kérdés, nem szenved-e csorbát a szeretet. Mit tenne Jézus abban a helyzetben? Mert a szeretet maga Jézus. Ő pedig nem viselkedik bántóan, nem cselekszik éktelenül. Nyilván, Jézus az egyedüli olyan példa-

kép, aki abszolút udvarias úriember volt mindig, minden helyzetben. S valljuk be őszintén, kedves sorstársaim, hogy mi nem vagyunk képesek erre.

Ezért kell pontokba szedve végigkövetnünk a testté lett isteni szeretetnek a magatartását, amelyik abszolút udvarias. Ő mindig kopogtat, ha be akar menni valahova. „Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek. Ha valaki meghallja az én szómat, s megnyitja az ajtót, én bemegyek ahhoz” – mondja a Jelenések könyvében. Azaz kopogtatás nélkül soha nem tör rá senkire.

Egy másik jellemvonása Jézusnak, hogy Ő nem tolakodik. Úgy-e, milyen kiábrándító a Jehova tanúinak erőszakos tolakodása az otthonainkba? Ha semmi kedvünk sincs hozzá, fűjják a betanult suta szöveget, nyomják a kezünkbe a giccses lapjukat, nehéz lerázni őket, mert szemtelen tolakodás van az agresszív fellépésükben. Ez nem jézusi. Jézus nem tolakodik. Erre is van egy gyönyörű bibliai eset: mennek a szomorú emmausi tanítványok az úton. Melléjük szegődik Jézus, tapintatosan rájuk kérdez: miért vagytok szomorú ábrázattal? Valamit megsejtenek, s érzik, milyen megnyugtató ennek az idegennek a társaságában lenni. Amikor Emmausba érkeznek, Jézus úgy tesz, mintha tovább akarna menni. Egyáltalán nem tolakszik be hozzájuk. De, amikor észreveszik, hogy tovább akar menni, észbe kapnak, hogy nem lesz jó az éjszakát nélküle tölteni. Jelenléte biztonságot sugall, s azt mondják: maradj velünk, mert már este van!

Olyan jó lenne felismerni, hogy ez a szeretet nem tolakodó, hanem kívárja, amíg én hívom nyomorult szükségemben, a sötétségtől való félelmemben. Maradj velem, már alkonyul, már őszülök, már öregszem, egyre közelebb van az elmúlás, az a végső óra, ami összeszorítja a szívemet. Maradj velem, mert immár esteledik. S akkor Ő, azok unszolására, betért végre hozzájuk.

Egy harmadik jellemvonása ennek a nem bántóan viselkedő jézusi szeretetnek az, hogy soha nem megy üres kézzel. Mindig visz ajándékot, mint „egy gáláns úriember”. Mindig figyelmes. Szentlelkének, a mennynek a tűzét viszi a didergő lelkeknek, viszi szeretetének ajándékát. No, persze, erre csak legyint az anyagi ember: mit kezdjek én ezzel? A papok is holmi megfoghatatlan dologról beszélnek a szószéken. Nekem kenyér kell meg fizetés, meleg lakás meg divatos öltözet és elegáns autó. Ne papoljanak nekem a Szentlélek ajándékáról meg a szeretetről. Képlékeny, megfoghatatlan, giccses szöveg ez az egész. S közben egyre inkább kiderül, mennyire nem tud élni a mai posztmodern ember sem e nélkül a testté lett isteni szeretet nélkül, ami nem viselkedik tolakodóan.

Aztán a negyedik jellemvonása Jézusnak: ahol marad, ott nem ül tétlen. Elkezd szolgálni. Lásd az utolsó vacsora asztalánál. A tanítványoknak nem jut eszükbe, hogy itt valakinek el kellene végeznie a rabszolga feladatát, a lábmosást, mert kegyes zsidó nem heverhet le poros lábbal az asztalhoz. A forró vidéken nyitott szandálban jártak akkor az emberek. Ebben a kölcsönkért teremben nem lévén rabszolga, Jézus felkötö a rabszolgakötényt, s el kezdi megmosni a tanítványok lábát. Amikor asztalnál van, nem kezdi el az étkezést, amíg hálát nem ad a kenyérért. Jaj, hányszor elmulasztjuk mi ezt, mert rohanunk, vagy nem tartjuk fontosnak, meg örökké késésben vagyunk. Mennyire szégyent vallunk mi ezen a téren is!

Aztán egy újabb vonása Jézus szeretetének, hogy nem hagy semmi szemetet maga után. Lásd a kenyér és halszaporítás történetét, ahol Jézus kiadja a parancsot, hogy minden maradékot összeszedjenek. Nem úgy, mint a mai kirándulók sokasága, aki egy-egy kirándulás után maga után hagyja szétdobálva a szemetet. Ez a jézusi szeretet. Még a természet világával szemben is tapintatos és érzékeny. Még környezetvédelmet is lehet tanulni tőle.

Egy újabb jellemvonása ennek a szeretetnek, hogy bemutatkozik. Lásd az Ószövet-ség Istenét, aki a Tízparancsolat előtt bemutatkozik népének: Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földéből... Bemutatkozik Isten, s a nevéen szólítja az embert. Mint Ézsaiásnál: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy. Erről Jézus is beszél a János 10-ben, amikor Jó Pásztorként mutatkozik be. Én a nevéükön szólítom az enyéimet, s hallgatnak az én szómra.

Aztán: meghallgatja az embert. Nemcsak odafigyel egy kicsit, hanem meghallgat elejétől végig. Valljuk be, testvéreim, hogy ezen a téren is sokszor csődöt mond a szeretetünk. El kell árulnom nektek, hogy sokszor az enyém is. Néha rám szól a feleségem: hallgasd végig, amit mondok, látom, már megint fogod a kilincset, megint mehetnéked van. Meghallgatni. Csak Jézustól tanulhatjuk meg ezt is. Megint konkrét esetről van szó, mert Jézus nem elméleteket gyárt, hanem konkrét helyzetben tanít minket. A vér-folyásos asszony története világos példája annak, hogy Jézus meghallgatja az asszonyt, noha Jairus sürgeti őt, mert otthon a leánya haldoklik. Az asszony útközben elmondott mindent Jézusnak. Tizenkét éve beteg volt, mennyi próbálkozáson volt már túl. S az ő hosszú történetét Jézus mégis meghallgatja.

Ha orvoshoz megyek, rosszul esik, amikor két mondattal elintéz az orvos. Éreztem, hogy nem hallgatott meg. Nem tudja, mi a bajom. Ha valaki leültet, nyugodtan meghallgat, érzem, ennek az embernek a figyelme most csak rám összpontosul. Milyen megnyugtató érzés ez, szívesen visszamegyek az ilyen emberhez.

Jézus szeretetének másik vonása, hogy pontos. Sohasem késik el. Jézus tudja, ugyanis, hogy a pontosság a királyok erénye. Ebben a rohanó világban, vajon te tudod-e, hogy te királyi gyermek vagy, s a pontosság a királyi gyermekek erénye? Én egyszer egy leányt azért hagytam ott az udvarlás idején, mert kétszer is elkésett a találkáról, s még meg sem magyarázta. Arra következtettem ebből, hogy nem vagyok elég fontos neki. Ha vasárnap reggel tízkor találkád van az egek Urával a templomban, akkor te nem fogsz elkésni. Az ellenkezője éktelen megnyilvánulás.

Jézus idejében érkezett Jairus leányához is, még akkor is, amikor útközben megállította ez az asszony. Jézus még Lázár sírjától sem késett el. Szándékosan megvárta, hogy elaludjon, hogy annál nagyobb legyen a csoda. Mert Jézus mindig idejében érkezik!

Egy másik vonása ennek a szeretetnek az, hogy az ajtót is kinyitja előttünk, mint a gáláns úriember a hölgy előtt. Ennyire tisztel minket Isten. Pál mondja, hogy az Úr ajtót nyitott előttünk Troásban, azaz elkészítette az evangélium útját. Mennyivel könnyebb már úgy megérkezni valahová, ha előbb elkészíti valaki az utat előttünk. Nemrég orvosi kivizsgáláson voltam. Álltam a sort a kórház folyosóján, ahol senkit nem ismertem. Egyszer odajön egy nővér, kezébe veszi a papírjaimat, megszólal magyarul, hogy ő ismer engem. Mindjárt elkezdett intézkedni, nyíltak előttem az ajtók, mert valaki előtttem járt. Milyen jó érzés volt!

Jézus ezt teszi. Amikor a legvégső pillanatban majd el kell búcsúzni ettől a világtól, milyen megnyugtató érzés lesz tudni, hogy előtted megy Jézus, s ajtót nyit a mennybe. S amikor oda megérkezünk, helyet kínál a mennyben, mint a pincér a vendéglőbe érkező vendégnek.

Mennyire kifejező a mi magyar nyelvünk! Az udvarias szavunk az udvarral van összefüggésben. A régi királyi udvarok etikettjei jól meghatározott viselkedésmintát követtek. Nekünk is van egy királyi udvarunk. Nekünk, Isten megváltott gyermekeinek meg kell tanulnunk ezt a királyi viselkedési mintát. Nem megy ez könnyen nekem sem, pedig 17 éves koromtól igyekszem ezt tudatosan gyakorolni. Akkor szólított meg Isten az Ő Igéje által. Ezért kell nekünk újra hallanunk: úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat!

Vajon le lehet-e olvasni az én magatartásomról, milyen Krisztus? Schweitzer Albert életének alapelve: szelídség, szeretet, szolgálat. A szelíd szeretet szolgálata. Legyen ez a te életed alapelve is, testvérem, hogy soha ne viselkedj éktelenül és ne cselekedj bántóan. Ámen.

A szeretet nem keresi a maga hasznát

Alapige: IKorinthus 13,5b
Bibliolvasás: Máté 5,38–48

A híradások nap mint nap tele vannak a legújabb fertőző vírusról szóló hírekkel. Volt már madárinfluenza is, még korábban kerge-marhakór, most meg sertésinfluenzának nevezik azt a vírust, ami az embert is megtámadta immár. Úgy tűnik, hogy egyre nagyobb méreteket ölt ez a fertőző betegség. Tehát soha nem volt olyan szakasza a történelemnek, amikor valamilyen járvány ne tizedelte volna meg az emberiséget. A középkor rettegett a pestistől, volt fekete sárgaság is, ma az AIDS is egyre több áldozatot szed. Nem mentes a legmodernebb világ sem attól a sok veszélytől, ami különféle támadások nyomán jelentkezik sorainkban.

Mégis, mai igénk egy sokkal elterjedtebb veszélyre hívja fel a figyelmünket, amit önzésnek nevezünk. Sajnos, ez alól senki sem jelent kivételt. Ennek az emberi nyomorúságnak lépten-nyomon látható tünetei vannak. Ettől a gyarlóságtól már a csecsemő sem mentes. Sőt, a közmondás szerint minden szentnek maga felé hajlik a keze. Még a templomos, imádkozó keresztyén embert is megkísérti a haszonlesés bűne. Ezzel szembeállítja alapigénk az isteni, önzetlen szeretetet.

A mi szeretetünk gyakran az összeszorított öklöt mutatja, nehezen tűri el a mi önző magatartásunk azt, hogy a másik jobb, a másik ügyesebb, sikereesebb vagy eredményesebb. Hányszor veregetjük saját vállunkat, s milyen ritkán veregetjük meg a másik vállát, hogy megdicsérjük, s észrevegye, hogy mi is észrevettük valamilyen jó tulajdonosságát.

Egyre nyilvánvalóbb az – mondja a múlt század egyik nagy lélekbúvára, Karl Jung –, hogy nem a vírusok, nem az éhhalál, nem a rák, hanem az ember maga jelenti a legnagyobb veszélyt önmagára nézve, önzésénél, haszonlesésénél fogva. Lám, ez a posztmodern kori gazdasági válság, erkölcsi krízis éppen akkor jelentkezett, amikor már úgy tűnt, hogy egyre nagyobb lendületet nyert a fejlődés, anyagilag egyre jobban felzárkózunk. Miért történhetett meg mindez? Mert az ember élete egyre inkább a pénz körül forgott, újabb kori aranyborjú körüli táncba szédült bele. A vállalkozások nagy része tele van önzéssel. Sajnos, még a hívő keresztyén is nehezen tud mentessé lenni a haszonlesés nyomorúságától, attól, ami a másik kárára van.

Itt ugyanis nem arról van szó, hogy soha senki a maga hasznát ne keresse, hogy soha senki ne törekedjen többre. Meg hogy ne vegyem soha egy új ruhadarabot, vagy ha nő a család, ne törekedjen egy nagyobb lakásra, hanem arról van itt szó, amit Pál apostol a Filippiekhez írt levélben olyan határozottan megfogalmaz: „semmit nem cselekedvén versengésből, sem hiábavaló dicsőségből... Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is.” (2,3–4) Figyeljük meg ezt a pontos fogalmazást. Mit akar ez üzeni nekünk? Míg a magad előmenetelén fáradozol, úgy vidd azt végbe, hogy közben ne károsítsd meg a másikat. Miközben a magad kis vagyont próbálsz gyarapítani, engeddd, hogy a másik is tudja a sajátját gyarapítani. Miközben a magad érdekeit igyekszel érvényesíteni, ne húzd keresztbe a felebarátod érdekeit. Úgy-e, milyen nehéz ezt az egyensúlyt megtartani? Milyen nehéz úgy összpontosítanom a magam előmenetelére, hogy közben mindig figyeljek a másik előmenetelére is. Ehhez már jézusi szeretet kell.

Ahhoz már egyé kell lenni azzal a Krisztussal, aki nem tekintette előjognak azt, hogy Ő Istennel egyenlő, hanem Isten létére megüresítette önmagát, és emberi formát vett fel önként. Ehhez önzetlen szeretetre volt szüksége. Ezért nem fér közel Jézushoz semmiféle önzés. Figyeljük meg, hányszor említik az evangéliumok azt, hogy amikor Jézus fáradt vagy éhes volt, s félre akart vonulni a tömeg szorításából, a tömeg utolérve, a maga nyomorúságának özönét zúdította reá, Jézus félretette a saját fáradságát, s újból rendelkezésére állt a sokféle nyomorúságból jövőeknek. Ennyire önzetlen volt az Ő szeretete.

Testvérek, azért kísért meg minket, keresztyéneket is lépten-nyomon a magunk hasznának a munkálása, mert a mi szemünkben ott van az énünk szűrője, s mindent ezen át szemlélünk. Ha van egy munkalehetőség, van egy vállalkozási alkalom, egy kis haszonlesési lehetőség, nyilván a saját érdekeimen át nézem. Talán tíz másik ember is jelentkezik ugyanarra a munkára, néhányunk közülük sokkal nagyobb szükségük lenne arra a megpályázott munkahelyre, nekem van már egy másik lehetőségem is, de én megkaparintom magamnak azt, ami neki egyetlen lehetősége lenne. Az ilyen magatartás háborúságot, irigységet, civakodást szül. Ahol irigység és civakodás van, ott háborúság és minden gonosz cselekedet is van – mondja Jakab apostol.

Miért mondja Jézus: ha valaki perlekedik veled és el akarja venni a felső ruhádát, engedd, hogy vegye el az alsót is. De hát ez örület – mondhatná egy normális gondolkodású ember. Nem elég, ha a felsőt elveszi, még az alsót is adjam oda, s maradjak ott mezítelenül? De Jézus az erőszakosságot akarja kizárni, s azt, hogy miközben a másik erőszakoskodik veled, te ne okozz kárt benne. Talán olyan jellegű kárt, amit később nagyon megbánnál. Netán nagyobb kárt, mint amit felső ruhád elveszítése jelentene. Némely esetben az alsó ruhád odaadása sem jelentene akkora kárt, mint amit te okozhatnál a másikban, amit soha nem tudnál helyrehozni.

Testvérek, az önzésnek rettenetes következményei vannak. A híradók borzalmainak legtöbbje mögött ott van az emberi önzés és haszonlesés. Meghal egy tinédzser leány egy autóbalesetben, mert a barátját belesodorják a barátai egy esztelen autóversenybe. Mert nem bírja elviselni a maga büszkeségében, hogy a másik „kielőzze”.

S lehetne még sok borzalmas hírt felsorolni, amelyek mögött ott munkált az önzés. Csődöt mond egy hatalmas amerikai vállalat, s kiderül, hogy a vezetőség már rég tudott a nagy bajokról, de a csőd bejelentése előtt még lefölszik a hasznot, s nem törődnek azzal, hogy sok száz ember utcára kerül, csak hogy a maguk haszna ne csorbuljon. Egy híres személyiség börtönbe kerül gyermekpornográfiaért, a maga önző, aljas élvezeteinek kiélése miatt. Nem számít, hogy közben egy életre tönkretett sok ártatlan gyermeket.

Testvérek, miért olyan veszélyes az önzés? Az Újszövetség eredeti nyelvén egy olyan kifejezés szerepel, aminek közeli rokona két másik kifejezés: a küzdelem és a veszekedés. Az önzés rokona a másik kárára történő küzdelemnek és a veszekedésnek. Emlékszünk arra, miután Zákeus szembesült saját otthonában a teljesen önzetlen Jézussal, vallani kezd. Ha valakitől valamit patvarkodással, veszekedéssel elvettem, négyszer annyit adok helyébe. Mert csak úgy simán elvenni a másikat nem lehet. Abból veszekedés lesz, vagy éppen háborúság, de ennek árán is kész az ember a maga önző akaratát érvényesíteni. Ezért érdekes az, hogy azonos csomagba tartozik az önzés, a háborúság és a veszekedés. S ezektől akar megóvni minket Isten.

Testvérek, nagyon döbbenetes az, hogy az önzés szótárába minden beletartozik. Modern kifejezés az, hogy individualizmus vagy gátlástalanság. Mennyire visszatartó, amikor másoknál látunk ilyent, s közben elfelejtjük, hogy ugyanilyen, amikor mások látják ezt nálunk. S mennyivel vonzóbb kifejezések azok, amelyek az önzetlenség csoportjába tartoznak: önfeláldozás, együttműködés, szolidaritás.

Milyen szép történeteket szült a jézusi önzetlenség. Csak ezek reklámja, sajnos, sokkal elenyészőbb, mint az önzésből fakadó sok borzalom, amikkel tele van a mindennapi életünk s a híradások is. Ezért kénytelenek vagyunk újra és újra néhány ilyen szép történelmi példát is felemlíteni, amelyekről már talán többször is hallottunk, de amelyekre fölkapja a fejét a világ. Előbb talán furcsállja, csodabogaraknak tartja az ilyen krisztusi lelkületű önzetlen embereket, nem tudja hova tenni őket, aztán később mégis csak elismeri lelki nagyságukat.

Éppen a héten láttam Teréz anyáról egy szép dokumentumfilmet. Olyan megkapó jelenetek voltak benne! Amikor India nyomortelepein menti a haldoklókat, akkor is ellenállásba ütközik a hatóságok és a fanatikus hinduk részéről. Azt feltételezik, hogy a hindu vagy muzulmán haldoklókat is keresztyén hitre akarja téríteni azzal, hogy megkereszteli őket. Ilyen vádak alapján el akarták üzni többször is. Egyik helyen egy olyan épületet kapott meg Teréz anya a haldoklók menhelyéül, amely korábban hindu istentiszteleti hely volt, ezért féltették, hogy egy keresztyén belépjen oda. Egy nagy hangú férfi felbérelte a csőcseléket, odatódultak az épület ajtaja elé, dörömböltek kintről, hogy nyissa ki. Ordítanak, hogy takarodjon onnan, hagyja el a környéket. Amikor ez a durva férfi beront, megdermed, látva, milyen gyöngédséggel és szeretettel hajolnak le Teréz anya és a nővérei a haldoklókhoz. Egy szót sem tud szólni, s csöndben visszafordul. Odakint a tömeg sürgetve kérdezi, miért nem zavarta el őket. Megenyhült arccal válaszolt nekik: amikor a ti anyátok s nővéreitek ugyanezt a szolgálatot fogják végezni, amit ez a keresztyén nő, csak akkor fogom elüzni. De, amíg mi nem végeztük a mi betegeink és haldoklóink körében ezt a szolgálatot, addig nincs mit mondjunk. Megszégyenülten elkotródtak mindnyájan. Nem véletlen, hogy aztán Teréz anyát Nobel békedíjjal tüntették ki.

Vagy akár Schweitzer Albertet is említhetnénk újra, aki itt hagyta kényelmes európai életét, hogy odaszentelje azt Afrika nyomorultjainak szolgálatára. Mostanában olvasom egy holokauszt-túlélő, Viktor Emil Frankl, a bécsi pszichológiai iskola egyik újabb alakjának könyvét. Frankl 13 éve halt meg idős korban. Leírja, milyen sokkoló volt számára az a látvány, amikor a tehetetleneket a gázkamrába vitték. Ez az író is elvesztette szüleit, feleségét, testvéreit, egyetlen nővére élte túl ezt a borzalmat. Frankl mondja, hogy a szeretet létünk legmagasabb csúcsa, ahova élő emberként emelkedhetünk, a legtöbb, amivé földi életünk kiteljesedhet. A legvégső tanítás értelme, ami az emberi gondolkodás, a költészet és a hit mindenkori üzenete. Az ember megváltása szeretet által és csak szeretetben lehetséges. Auschwitzban lehet ma is látni azt a cellát, ahol a katolikus pap, Maximilian Kolbe atya halt éhen, miután önként jelentkezett egy családos halálra ítélt férfi helyére, aki aztán túlélte a borzalmat. Ilyen önzetlen szeretetre képes Krisztus lelkülete egy emberben.

Ez a szeretet tudja meggyőzni a világot Krisztus valóságos jelenlétéről. Garai Gábor költő mondja, hogy a szeretetet szét kell osztani az emberek között, hogy el ne fogyjon. Ha nem osztom szét, nekem sem marad belőle.

Ez a krisztusi szeretet gyógyíthat ki minket a gátlástalanságból, az önzésből és haszonlesésből. Albert Einstein mondta, hogy az igazi probléma az emberek szívében és gondolkodásában van. Nem fizikai, hanem etikai probléma ez. Ember nem tudja megfosztani a másikat az önzéstől, de Krisztus képes az emberi lelket ebből a nyomorúságából is kigyógyítani. Ezt a segítséget vegyük igénybe mindnyájan. Ámen.

A szeretet nem gerjed haragra

Alapige: 1Korinthus 13,5c
Bibliaolvasás: 1Mózes 4,1–13

Szeretet és harag. Első hallásra úgy tűnik, hogy ez a két legerősebb emberi érzés kölcsönösen kizárja egymást. Valóban nagyon sok esetben így igaz. De vannak olyan helyzetek, amikor éppen a szeretet motiválja a jó irányú haragot. Gondoljunk csak a jól ismert bibliai jelenetre, amikor Jézus a jeruzsálemi templomot megtisztítja. Szent indulat támad a szívében azok ellen, akik megszentelteték a templomot. Az imádság helyét a latrok barlangjává tették. Különös haragjának indoklása az Isten háza iránti féltő szeretet volt.

De a hétköznapi életben a legtöbb esetben a szeretet és a harag kizárják egymást. A szeretetnek rengeteg ellensége van. Soroljuk fel ezeket a szeretet himnuszában jelölt sorrendben: türelmetlenség, kegyetlenség, irigység, kérkedés, felfuvalkodottság, bántó viselkedés, haszonlesés, harag, gonoszság és hamisság. Mindezeket a szeretetnek kell legyőznie. Semmi más eszköz nincs ezek legyőzésére, csak az agapé-szeretet.

A 4–7 versekben Pál leírja mindazt, amit ez a szeretet nem tesz, s azt is, amit tesz. Mert nemcsak azzal lehet másokat szeretni, amit teszünk, hanem azzal is, hogy bizonyos dolgokat nem teszünk velük szemben. Nemcsak a mások életében felbukkanó rosszat kell legyőznünk, hanem sokszor saját haragunk legyőzése árán tudunk csak másokat szeretni.

Kérdzhetnénk: mi a harag? Honnan ered? Miféle érzés ez, ami minden embert előbb-utóbb a hatalmába tud keríteni? Általános emberi tapasztalat ez. Minden kultúrában jelen van. Kortól, nemtől, társadalmi helyzettől függetlenül mindenki átéli ezt a sokszor nagyon romboló, önpusztító és másokra is káros érzést.

A kisgyermek haragszik, ha szülei elveszik kezéből a veszélyes tárgyat. Mérgében képes dühösen toporzékolni. A diák haragszik a tanárára, mert az rossz jegyet adott neki, holott ő nem tanult. S ma már ez a harag úgy is jelentkezik, hogy dühében fegyveresen beront egy diák az iskolájába, s bosszút áll a tanárain, vagy éppen a diáktársain, akik valamikor bosszantották vagy netalán kicsúfolták. A felgyült harag tehát gyakran pusztító agresszióban robban.

A serdülő haragszik a szüleire, mert korlátozzák a szabadságát. Mínduntalan rákérdeznek ugyanis: hová mégy, meddig maradsz, mikor jössz, kivel jársz? Ez nem esik jól az önállóságra vágyó fiatalnak. Holott törődés és féltő szeretet van mögötte, csak ezt ő sokszor nem érzékeli. A szabadsága korlátozásaként fogja fel s ezért támad benne harag.

Az alkalmazott haragszik a főnökére, mert levont a fizetéséből, vagy mert rászólt, hogy nem végezte kellő minőségben a munkáját. A munkás haragszik a kollégájára, mert azt előléptették, őt pedig nem. Az autóvezető az utakon haragszik az őt agresszívan megelőzőre, aztán közúti versengés lesz az indulatból, s nem egyszer súlyos baleset. Vagy gyakran családi veszekedés lesz a haragból, nem egyszer gyilkosság.

Honnan ez a sok harag? Seneca, az ókori bölcs szerint a harag rövid ideig tartó örület annak testi és lelki jeleivel... Amíg az ember a többi jellemhibáját elég jól el tudja titkolni mások előtt, ez azonnal kiül az arcára, a mimikáját is eltorzítja. Nem tudjuk leplezni ezt az indulatot, ami sokszor erőt vesz rajtunk.

Amikor a harag mások elleni tettelegességbe torkollik, sokszor visszafordíthatatlan dolgok történnek. A börtönben levők jó része azért került oda, mert egy kritikus helyzetben nem tudtak uralkodni a haragjukon, s meggondolatlan cselekedetre vetemedtek. Ezért mondja a Péld 16,32: „Jobb a hosszútűró az erősnél, és aki uralkodik a maga in-

dulatán, annál, aki várat vesz be”, s a Préd 7,9: „Ne bosszankodj föl lelkedben hirtelen, mert a bosszankodás az ostobák szívében tanyázik.”

Egy érdekes történelmi példa arra nézve, mit jelent, amikor a szeretet nem gerjed haragra – amikor valaki tud uralkodni az indulatán: – az egykori amerikai elnök, Abraham Lincoln esete. Senkitől sem kapott olyan megvetést, mint egy Stanton nevű politikustól, aki őt egy közönséges, elriasztó paprikajancsinak és gorillának nevezte. Lincoln ezt a gúnyolódást elhallgatta, s ezt a politikust később hadügyminiszterévé nevezte ki, mivel tudta, hogy ő a legmegfelelőbb ember erre a posztra. Utána szerfölött előzékenyen kezelte ezt az embert. Évek múlva, 1865-ben Lincolnt egy fanatikus golyója halálra sebezte. A ravatalánál ott állt ez a hadügyminiszter is, aki könnyek között ezt mondta: „Itt fekszik a legnagyobb államférfi, aki valaha létezett.” Íme, mit eredményez az, ha valaki egy adott helyzetben tud uralkodni a maga indulatán.

Egy férfi szép öregkort ért meg. A születésnapján a riporter a hosszú életének titka felől érdeklődött. Derűsen így válaszolt: Amikor összeházasodtunk, a feleségemmel megegyeztünk, valahányszor összeveszünk, egyikünk kimegy a házból. Hosszú életem annak tulajdonítom, hogy elég gyakran voltam friss levegőn. Így is lehet!

Vajon mi váltja ki az emberből a haragot? A sértés, a bántás, a visszautasítás, az ellenem irányuló támadás, a gúny, a szidalom. Ösztönös válaszuk erre a harag, ami a szeretet ellentéte. A szeretet közelebb visz a másik emberhez, a harag pedig eltávolít tőle. A harag érzelmek, gondolatok és testi reakciók összessége, amit akkor tapasztalunk, amikor úgy gondoljuk, hogy igazságtalanság vagy egyéb sérelem ért minket a legtöbbször hozzánk legközelebb lévő ember részéről. Ha valaki megbánt vagy kitémad minket, a testünk azonnal reagál. Vegetatív idegrendszerünk adrenalinlökéssel válaszol. Azt mondják a szakemberek, hogy ilyenkor a mellékvese két hormont bocsát ki: adrenalin és noradrenalin. Ez a két kémiai anyag felelős az ember izgalmi állapotáért, a feszültségért, az izgatottságért és a haragos indulatért. Ez a két hormon változást idéz elő a szívritmusban, a vérnyomásban, a légzésszámban, valamint serkenti az emésztőrendszer működését. Ezt le tudjuk ellenőrizni magunkon olyankor. Miért pirosodik ki a haragos ember? Miért lüktet az agya is? Nyilván, a harag miatt. Ezért van a haragnak összetetten káros hatása, s többet árt a haragvó embernek, mint annak, akire haragszik. Betegséget is okozhat: gyomordaganat, magas vérnyomás, bélgyulladás, szív működési zavarok, fejfájás. A haragos természetű emberek körében tíz százalékkal több a szívinfarktusos haláleset. Döbbenetes adat ez.

A magunk sírját ássuk a haraggal. Ezért mondja egy ősi kínai bölcsesség: jobb, ha a bosszúálló ember azzal kezd, hogy rögtön két sírt kezd ásni: az egyiket magának. A haragos bosszúállás ugyanakkor Isten elleni véték is. A Szentírás ezt sehol nem hallgatja el. Pál azt mondja az Efézusiakhoz írt levelében, hogy a Szentlélek megszorítása történik az ember felgerjedése, mérge és haragja, lármája, káromkodása által (4,30–32). Ezért ezek mind kivettessenek közülünk – mondja az apostol. A harag megbénítja a szellemi erőinket. Ezért nem tudja Isten a haragos embert az Ő országa építésére felhasználni. Elhasználjuk az energiánkat negatív irányba, ezért benuul az életünk.

Egy fiatal ember elment egyszer egy keresztyén lelkigondozóhoz, mert semmiképpen nem szabadult egy régi haragjától. A lelkigondozó megtudta, hogy már hatszor járt előzetesen pszichiáternél. Az kiderítette, hogy a fiú gyűlölte az anyját. De ő csak megállapítani tudta a bajt, ám nem volt képes megszabadítani attól. Gyűlölöm az anyámat, s közben az egészségem kezd tönkremenni, gyomorpanaszaim vannak, a házasságommal is gond van – vallotta kétségbeesetten. A lelkigondozó rávezette arra, hogy csak Isten szeretetének uralma alá kerülve szabadulhat meg a gyűlölet érzésétől.

A szeretet, ha becsapva érzi magát, gyűlöletre tud átváltani. Ha szerelmesek vagy éppen évek óta házastársak csalódnak egymásban, úgy meggyűlölik egymást, hogy mindenre képesek egymás ellen. Nagyon kifejező ez a szavunk: gyűlölet. Nem csak érzelmi szinten működik, hanem tettelegességig fajulva, akár ölni is képes.

A legtöbb harag elutasításból származik. Miért haragudott Káin elsősorban Istenre, aztán Ábelre? Elutasítást tapasztalt Isten részéről. Rátekintett Isten az Ábel áldozatára, de az övé nem tetszett neki. Először is, mert későre hozta ezt az áldozatot. Azt olvassuk: lón pedig, hogy idő múltán Káin ajándékot vitt az Úrnak. A rabbik úgy magyarázzák ezt a verset, hogy túl későn, vonakodva vitte az áldozatot. A másik ok pedig az, hogy ő a föld gyümölcséből vitt áldozatot, mert hát földművelő volt. De az ószövetségi tanítás szerint véráldozat nélkül nincs bűnök bocsánata. Ők azelőtt már tudomást szereztek erről Istentől, másként nem járultak volna áldozattal eléje. Azt is tudnia kellett, hogy a földműves a föld termését át kellett váltsa áldozati állatra, s ezt mulasztotta el Káin. Ezért nem volt kedves az áldozata Istennek. Az elutasítás érzése bosszút váltott ki a szívében, ezt pedig a testvérén töltötte ki. Istent ugyanis nem üthette agyon.

Testvérek, sok más bibliai történet van még, ami az elutasításból fakadó haragról szól. Például Saul királyé: amikor megtudja, hogy a nép szemében kegyvesztett lett, mert Dávid, az ifjú hős legyőzte Góliátot, s a nép őt magasztalja, Saul haragjában többször is halálra kereste Dávidot. Ott van még Jónás próféta esete. Isten elküldte Ninivébe, hogy hirdesse a város megtérését. Ha nem tér meg, elvész. A város komoly bűnbánattal Istenhez fordult, és Isten megkímélte azt. Ezt látva, Jónás éktelen haragra gerjedt Isten ellen, mintha élvezte volna látni a város pusztulását. Isten megkérdezte: vajon jogosan haragszol-e?

Az elején említettem, hogy van jogos és jogtalan harag. A legtöbb esetben jogtalanul haragszunk. Jézus haragja a templom megtisztításakor jogos volt. Sőt, jogos harag vonalán születtek pozitív kezdeményezések ebben a világban. Amerikában valamikor könnyedén büntették az ittas vezetőket, akik nem egyszer gyermekeket gázoltak halálra. Néhány gyászoló édesanya összefogott, megalapított egy szervezetet az ittas vezetők ellen, s kiharcolták, hogy a kormány hozzon szigorúbb törvényeket az ilyen vezetők ellen.

Legtöbb esetben azonban negatív kimenetelű harag támad emberek szívében. Ilyen volt egy 43 éves férfi esete, aki a munkahelyén korábban megbecsült munkatárs, jó kolléga volt, de egyszer fegyveresen rontott be a munkahelyére, lelőtt négy embert, egyet súlyosan megsebesített. Kiderült, hogy ezt az embert 18 hónappal korábban egy előléptetésnél mellőzték egy másik kollégája ellenében. Felesége szerint attól kezdve egyre inkább úrrá lett rajta a harag és a keserűség. Az igazságtalan bánásmódot nem tudta feldolgozni, míg végül úgy megzavarodott, hogy ráemelte a fegyverét öt emberre. Azok mind vezető pozíciót töltöttek be a vállalatnál, s részt vettek a döntésben. Ez a harag, lám, életfogytiglanra börtönbe tette ezt az embert, gyászt és fájdalmat zúdítva öt másik családra is.

De a párkapcsolatban is gyakran vegyül a két érzés, a szeretet és a harag. Finom, művészi módon ötvözi Szilágyi Domokos a *Haragban* című versében ezt a két érzést: *Ráztál is, mint csörgőt a gyermek, / óvtál is, mint anya fiát; / bűn volt az is, ha megölelek, / s bűn volt távolról nézni rád? / táncoltam én is és te is, / sírtál értem, s miattad is, szemünkben zöldellt a harag, / míg egyszer rajtakaptalak, / hogy szeretsz; s én is tettenérten / pirultam el. Azóta értem, / hogy kettőnk kölcsönös dűlne / nem fog elmúlni sohase.* Jaj, de sokszor vegyül egymással a mi házastársi kapcsolatunkban is szeretet és harag! A kérdés az, melyik kerül túlsúlyba, s attól függően alakul a további kapcsolatunk.

De azon is érdemes elgondolkozni, testvérek, hogy érdemes-e apró dolgokból nagy ügyet csinálni? Kiderül sokszor, hogy semmiségek miatt tudunk nagyon dühössé lenni, és a másik ellen fordulni. Egyszer egy férfi, akiről egy újság rágalmazó cikket írt, dühösen megkereste keresztyén lelkigondozóját, s megkérdezte, mit tegyen ebben a helyzetben. A válasza ez volt: „Ne tegyen semmit! Az emberek fele, akik megvették az újságot, észre sem vették a cikket. Azoknak a fele, akik észrevették, nem olvasták; azoknak a fele, akik olvasták, nem értették. Azoknak a fele, akik értették, nem hitték el. Azoknak a fele pedig, akik elhitték, nem is számítanak.”

Jó lenne ilyen pozitívan állni az apró incidensekhez, amelyek nagy háborúságot képesek kiváltani a kapcsolataink szintjén. De, kérdés, hogyan tudjunk mi uralkodni a haragunkon? Van-e esélyünk arra, hogy a haragos természetünk megszeliüljön? Nyilván, van. De csakis Isten szeretetének a közelében.

Több lépés van a szabadulás felé vezető úton. Először el kell ismernünk, hogy a harag bűn. Isten elleni indulat is lehet, de legtöbbször embertársaink elleni. S mindkettő bűn. Nem mentegethetjük magunkat azzal, hogy ilyen géneket örököltünk, lobbanékony természetű elődeink voltak, meg a környezetünk is az idegeinkre megy. Ez csak kimagyarázkodási ok. A harag fölötti győzelmed nem attól függ, hogy mások milyen magatartást tanúsítanak irányodba, hanem attól, hogy te hogyan viszonyulsz Istenhez, s milyen kapcsolatban vagy a békesség Fejedelmével. Jézus azt mondja: jöjjetek én hozzám, s tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd és alázatos szívű vagyok, s nyugalmat találtok a ti lelketeknek.

Nem elég felismerni a harag bűnét, hanem be is kell vallani Isten előtt. János apostol levelében olvassuk a drága ígéretet: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól.” (1Jn 1,9) A harag bűnét is meg lehet vallani Isten előtt, s neki van hatalma elvenni azt tőlem. Ha pedig ez megtörtént, ne felejts el hálát adni Istennek a szabadításért.

De, tudnunk kell, hogy ez a szabadulás nem megy mindig azonnal. Sokszor hosszú küzdelembe kerül. Bizony fel kell vállalni ezt lépésről-lépésre.

Legyen szíved, mely sosem válik kővé, legyen kedved, mely sosem gyullad haragra, és legyen érintésed, mely sosem bántalmaz – tanácsolja Charles Dickens. Könnyű ezt kimondani, leírni, tanácsolni, nehezebb, de mindenképpen érdemes megpróbálni. Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

V.

Imádságban növekedve*

Ugye, nem kell bizonygatnom, hogy ma is van meghallgatott ima? Csodák között élünk! Hiszünk az imádság erejében. Szoktunk imádkozni, kérünk Istenünktől ezt-azt. Bizonyára vannak az olvasók közt, akik úgy is megtapasztalták az ima erejét, hogy imádkoztak egy beteg testvérükért, akinek aztán javult az állapota. – Igen ám, de imádkoztunk-e valaha is azért, mert láttuk, tudomásunkra jutott, hogy egy testvérünk, hozzátartozónk vétkezett?

Akár így is megfogalmazhatnám a kérdést: *imádkozunk – vagy ítélkezünk?* Azt hiszem, szívünk az utóbbira hajlik, meglehetősen könnyen. Ne megszóljunk, hanem föl-szóljunk, föl, a mi Atyánkhoz, közbenjárva a vétkezőért!

Jézus ezt kéri tőlünk János apostol szaván keresztül: *Ha valaki látja, hogy a testvére nem halálos bűnt követ el, könyörögjön érte, és életet fog adni annak, aki nem halálos bűnt követ el. Van halálos bűn: nem az ilyen esetre mondom, hogy könyörögjön. Minden gonoszság bűn, de van nem halálos bűn is.* (1Jn 5,16–17)

Mint lelkipásztor abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy testvéreim bátran fordulnak hozzám, ha „társ-imádkozóra” van szükségük. Mindig örömmel állok bárki mögé könyörgésemmel, ha ő is imádkozik.

Mert más *helyett* imádkozni nem lehet, csak lélekben együtt kérni az Urat.

Aztán János megfogalmazza, mi lesz az eredménye a vétkezőért mondott imádságnak: *Isten életet fog adni annak, aki nem halálos bűnt követ el!* – Ez egyben azt is jelenti, hogy *a vétek elveszi az életet.* Nemcsak úgy vérezhet el valaki, hogy felvágja az ereit, hanem úgy is, hogy bűnbe esik és az csorgatja el az életerejét.

Sokan szednek mostanában erősítő szereket, vitaminokat – és csodálkoznak, hogy nem erősödnek. Miért? Mert valahol elcsordogál az életerejük! Egy bűnön keresztül.

A napokban egy igen sovány, rossz bőrben levő barátommal találkoztam. Elmondotta, azért gyöngült így le, mert kiderült, nincs rendben a sav-háztartása. Nem tudja megemészteni az ételt. Az orvosa azt mondotta, ha savképzőt szed, néhány hónap alatt rendbe jön. – Nemcsak a sav hiányozhat az életünkben. Hiányozhat a békesség is, a nyugodt lelkiismeret is, és így hiába „erősítjük” magunkat.

Imádkozzunk egymásért, ha úgy érezzük, látjuk vagy tapasztaljuk, hogy a másik vétkezik, azaz célt tévesztett az élete!

Emlékszem egy régi konferenciára, ahol a tiszta családi élet volt a megbeszélés tárgya. A konferencia végén az egyik Lélekkel áldott idős lelkész azért könyörgött, ha volna közöttünk valaki, aki házasságtörésben él, az itt és most szakítson bűnével.

Egy síró, zokogó asszony keresett fel utána bennünket és arra kért, legyünk segítségére, hogy ő, akit szíven talált ez az imádság, valóban megszabaduljon bűnétől. Mert amiben él, minden, csak nem élet. Izzalom, bujkálás, szegyenkezés, az idegösszeroppadás szelén való tántorgás.

Nem az ítélkezés a mi dolgunk – hanem a segítség! Ennek két iránya van:

* Gyökössy Endre: *Mélysegeken át – az öröm titkáig.* Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

- Fölfelé – az érte való imádság; és
- testvériünk felé – a fokozott agapé.

Van halálos bűn: nem az ilyen esetre mondom, hogy könyörögjön. Minden gonoszság bűn, de van nem halálos bűn is. – Jánosnak ez a két mondata szívszorítóan izgalmas témát említ: a halálos bűnben levő emberről szól.

Tulajdonképpen mi is a halálos bűn?

Amikor valaki előre megfontolt szándékkal, tudatosan és cinikusan újra megfeszíti Krisztust, kioltja a Lelket. A Zsidó levél szerzője egészen pontosan fogalmazza meg: *Lehetetlen ugyanis, hogy akik egyszer megvilágosítottak, s megízlelték a mennyei ajándékot, és részeseivé lettek a Szentléleknek, akik megízlelték az Isten felséges beszédét és a jövő világ erőit, de elestek: azok ismét megújuljanak és megtérjenek; hiszen újra megfeszítik önmaguknak az Isten Fiát, és meggyalázzák őt.* (Zsid 6,4–6)

Jézus még a kereszten is így imádkozik: *Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.* (Lk 23,34)

De vannak, lehetnek, akik már tudják, ki ellen és mit cselekszenek. Ilyen volt például Júdás – de más ilyenről nincs is említés az Újszövetségben. Ritkán előforduló eset ez. A halálos bűn ritkán fordul elő.

Jézus a Szentlélek elleni bünt említi ilyenek: *Ezért mondom nektek: minden bűn és káromlás meg fog bocsáttatni az embereknek, de a Lélek káromlása nem bocsáttatik meg. Még ha valaki az Emberfia ellen szól, annak is megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak nem bocsáttatik meg sem ebben a világban, sem az eljövendőben.* (Mt 12,31–32)

Érdemes újra meghallgatni a Zsidó levél szerzőjét, aki összefoglalja, ki az, aki a Szentlélek ellen vét:

Mert ha szándékosan vétkezünk az igazság teljes megismerése után, nincs többé bűneinkért való áldozat, hanem az ítéletnek valami félelmes várása, amikor tűz lángja fogja megemészteni az ellenszegülőket. Ha valaki elveti Mózes törvényét, az két vagy három tanú vallomása alapján irgalom nélkül meghal. Mit gondoltok: mennyivel súlyosabb büntetésre lesz méltó az, aki Isten Fiát lábbal tapodja, a szövetség vérért, amellyel megszenteltetett, közönségesnek tartja, és a kegyelem Lelkét megcsúfolja? Mert ismerjük azt, aki így szólt: „Enyém a bosszúállás, én megfizetek.” És ismét: „Az Úr megítéli az ő népét.” Félelmetes dolog az élő Isten kezébe esni. (Zsid 10,26–31)

Mivel sokan küszködnek azzal, hogy nem tudják eldönteni, mi számít Lélek elleni bűnnek, saját szavainkkal is elmondom, ki követi el:

- Aki Isten Fiát megtapodja! (Szóval, tettel, mint Júdás.)
- Aki bár tudja, mi az, Jézus vérért (az úrvacsorát) tisztátalannak tartja.
- Csúfolódik a Szentlelken.

És most következik az igazi evangélium, az örömhír: *hívő embernek hallatlan néhez, majdnem lehetetlen Szentlélek elleni bűnnel vétkeznie!*

Lássunk egy példát. Péter szintén elárulta Jézust, sőt, háromszor tagadta meg Őt. Esete szemre igen hasonlít Júdás árulására – de mégsem azonos a bűn! Hiszen Péter nem szándékosan, csak ijedtében tagadott, és szinte azonnal megbánta. Amit pedig gyöngeségből, nem előre megfontoltan teszünk, az bocsánatos bűn. Azonban hosszan tervezgetni, érdekből és cinikusan elárulni Isten Fiát – ez meg nem bocsátható.

János apostol levelében azt mondja, az ilyenekért ne könyörögjünk. Miért?

Mert ő maga sem igényli! Hiszen amit elkövetett, azt nem is tartja bűnnek. Neki már eszébe se jut, hogy ő is imádkozzék, amikor mi érte imádkoznánk.

Az élet örömeinek titkát kutató könyvünk egy fejezete sem fejeződhet be ilyen szomorúan! Ezért olvassuk el a jó hírt is János apostol leveléből:

És akkor az ő színe előtt azzal biztatjuk a szívünket, hogy bár a szívünk elítél, Isten mégis nagyobb a mi szívünkénél, és mindent tud.

Szeretteim, ha pedig a szívünk nem ítél el, bizalommal szólhatunk Isten előtt; és amit kérünk, megkapjuk tőle, mert megtartjuk parancsolatait, és azt tesszük, ami kedves öelőtte. Az ő parancsolata pedig az, hogy higgyünk az ő Fiának, a Jézus Krisztusnak nevében, és szeressük egymást, ahogyan erre parancsolatot adott nekünk.

Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban; és ezt, hogy ő bennünk van, abból tudjuk meg, hogy a Lelekéből adott nekünk. (Jn 3,19–24)

Ki gondolná első hallásra, hogy János itt is a nagy Kísértő, a Sugdosó cselvetéseire figyelmeztet bennünket? Pedig így van!

Valóban megdöbbenő, milyen trükköket „dob be” a Diabolos, csak hogy bűnre csábítson! Egészen pontosan: *ítélkezésre* vegyen rá minket.

Hiszen tudjuk, hogy az ítéletet Isten főnntartja magának: *Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek!* (Mt 7,1) *Ki vagy te, hogy más szolgája felett ítélkezel?* (Róm 14,4) És mégis ezt tesszük, ha nem vagyunk az Úrban, szüntelen ezt tesszük! És kegyetlenül.

De a Kísértőnek van egy második számú „trükkje” is az Úrban élő, levő tanítvány számára. Ha azt tapasztalja, hogy kezdünk leszokni mások elítélgetéséről, akkor arra kísért, azt súgja, hogy *magunkat ítéljük el.*

Hát baj ez? Nem szabad magunkat megítélni? *Megítélni* szabad, sőt kell is, mert az tulajdonképpen azt jelenti, megvizsgáljuk, hol tartunk éppen a Krisztus-követésben. Ám magunk *elítélése*: súlyos és nem helyes dolog.

Mi ebben a kísértés?

Először is az, hogy egyszemélyben bennünket tesz vádlottá és vádolóvá, s ezzel kétértelművé lényünket. Hasadtá teszi! Isten bírói székébe ültet minket, elfoglaltatja velünk Isten helyét! Ha nem tud lefelé taszítani, fölfelé taszít! Azzal csap be, hogy azt súgja: tied az utolsó szó önmagad fölött! Hiába úrvacsorázol, hiába kérsz bocsánatot, ha Te elítélted magad, Isten se menthet fel!

„A szíved nagyobb Istennél is!” – állítja a Kísértő, kiforgatva az Igét. Valóban, olykor úgy feszíti szívünket az önmagunk elleni elkeseredés, hogy nagyobbak véljük bencskolt és bűneinktől óriásira tágult szívünket Istennél! Olyan kétségbeesés gomolyog elő az így kitágult szívünkből, hogy hiába halljuk: *Megbocsáttatnak a te bűneid!* – ettől a felhőtől s fenyegetően hatalmasra duzzadt szívünktől már nem látjuk Istent. Saját szívünk vádoló hangjától nem halljuk Isten felmentő szavát!

Pedig nem a miénk az utolsó szó! Saját lényünket, lelkünket, bűnünket illetően sem mi vagyunk a legfelsőbb bíróság. Nem ülhetünk az Úr székébe, és nem mondhatunk onnan ítéletet magunkra, mert bármilyen keresztyénnek és alázasosnak tűnik is, végső formájában ez gőg, mert Isten az ítéletet egészen Jézusnak adta: *Az Atya nem is ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta át, hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, ahogyan az Atyát tisztelik. Aki nem tiszteli a Fiút, az nem tiszteli az Atyát sem, aki őt elküldte.* (Jn 5,22–23)

Amikor a szív kétségbeesik önmagán, csak saját bűneit látja, és ez úgy megüli érzelmi világát, hogy eltakarja előle Istent. A szívünk akkora, mint a két öklünk, és két öklünkkel el tudjuk takarni a Gellért-hegyet, ha közvetlenül a szemünk elé tartjuk. Pontosán ez a kísértő trükkje: olyan közletről mutatja bűnös szívünket, hogy nem látjuk tőle Istent. Erre mondja az Ige: *...bár a szívünk elítél, az Isten mégis nagyobb a mi szívünkénél és mindent tud.**

* Gyökössy Bandi bácsinak kedves, sokat említett „aranymondása” ez a jánosi gondolat, éppen ezért több írásában is megemlékezik róla, pl. *A hívő életművészet titka* c. *Kézfogás a magasból* könyvecskében (Szent Gellért Kiadó).

A Kísértő azzal is becsap bennünket, hogy a *részletekre* irányítja a figyelmünket. Bűneink részleteire, és nem az egészre! Az egészet csak Isten látja. Mi csak azt látjuk, amiben vagyunk, Isten azt is, Aki a mentésünk: Jézus Krisztust.

Amikor Péter azt mondja Jézusnak, halszagú csónakja mélyén: „Eredj el tőlem Uram, mert én bűnös ember (a *hamartolos* szó így is fordítható: rongy ember) vagyok”; Jézus nemcsak Péter rongy emberségét látja, amit Péter lát, hanem azt is, amivé lehet: látja a „rongyban” a kösziklát.

Mert mi csak a részleteket, s éppen a nyomorúságos részleteket tudjuk, de az Úr „mindent tud”.

Ezért is kér bennünket János, hogy ne ítéljük el magunkat: *Szeretteim, ha pedig a szívünk nem ítél el, bizalommal szólhatunk Isten előtt.* – S itt láttatik meg a Kísértő egyik legnagyobb kísértése: azt akarja, hogy *bizalmatlanok legyünk Istennel szemben!* Jobban bízunk a magunk ítéletében, mint az Úrban.

Pedig amit kérünk, megkapjuk tőle, mert megtartjuk parancsolatait, és azt tesszük, ami kedves őelőtte – folytatja János. Bízunk bátran abban is, hogy eredményes lesz az imádságunk! Ettől is el akar tántorítani bennünket a Kísértő, s bizonytalanná akarja tenni kéréseinket.

A következő versben az Isten- és emberszeretet Nagy Parancsolatának jánosi változatát olvashatjuk: *Az ő parancsolata pedig az, hogy higgyünk az ő Fiának, a Jézus Krisztusnak nevében, és szeressük egymást, ahogyan erre parancsolatot adott nekünk.* János itt Jézusra mutat, mert csak Benne szerethetjük igazán és tisztán Istent. E két „parancsolat” megtartása közben maradhatunk Benne és Ő mibennünk. Ez a jánosi misztika alapja. Ennek következménye a Lélek, a Szentlélek: *Aki pedig megtartja az ő parancsolatait, az őbenne marad, és ő is abban; és ezt, hogy ő bennünk van, abból tudjuk meg, hogy a Lelkéből adott nekünk.*

Aki hisz a Fiában és szereti embertársát, kérheti reménységgel a Lelket, és meg is kapja!

Imádkozzunk azért, hogy:

- magunk felett is bízunk az ítéletet Istenre;
- növelje hitünket és szeretetünket;
- adja nekünk Szentlelkét.

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

A tanító beszéd

Alapige: Zsoltárok 51,12–15

Biztos mindannyiunknak vannak emlékei az első tanító néninkről, aki szeretettel fogadott az iskolában, amikor megkezdtük az első osztályt, és elkezdtünk tanulni írni meg olvasni tőle. Vagy vannak emlékeink a vallásóráról, amikor egy lelkész vagy kántor tanított minket, és megismertük a Biblia történeteit. Ha ezekben az emlékeinkben egy kicsit elmélyülünk, akkor azt látjuk, hogy azok, aki tanítottak, szóltak akkor hozzánk. Magyaráltak, hogy mit kell tennünk, hogy kell a ceruzát fogjuk, hogy húzzuk a vonalat a füzetbe, vagy hogy mit tett Isten ebben a világban. Lehet, hogy vannak emlékeink gyerekkorunkból, amikor a szüleink elmondták, hogy mit kell tennünk, hogyan viselkedjünk. Ha kellett, szép szóval, ha kellett, kicsit szigorúan, de mindezt szeretettel, mert meg kellett tanuljunk, hogy tudjunk boldogulni az életben. Ha az eddigi bibliaórákat nézzük, akkor el lehet mondani, hogy a szóról, a beszédről hallottunk. Most is arról fogunk beszélni. A szóról, amely a tanításra jó.

Mire is tanítottak minket szüleink, tanáraink? Lehet, hogy sokszor nem emlékszünk konkrét dolgokra, csak arra, hogy tanításuk lényege az volt, hogy rendes és tisztességes emberek legyünk. Ez a tanítás nem idegen a Szentírástól sem. Sőt! A bibliai tanítás az alapja annak, amit valamikor tőlük hallottunk, még akkor is, ha volt idő, amikor ezt nyíltan nem mondhatták így el nekünk. A Szentírásban benne van az, hogy kell tanítani a másik embert Isten akarására. Sőt, általa Isten tanítja az embert mindig, amikor azt kezébe veszi. Sokszor pedig Isten minket is felhasznál arra, hogy az ő tanítását továbbadjuk másoknak is.

A ma hallott ige is erről szól. Arról, hogy tovább kell adjuk Isten szavát. Tanítani „a bűnösöket a te útadra, hogy a vétkezők megtérjenek hozzád” – mondja a zsoltár írója. De mielőtt ezt megtenné valaki, előbb neki is tanulni kell, és ahhoz, hogy tanuljon, az ígére kell figyeljen. Nekünk is ezt kell tennünk. Meghallani Isten szavát, és azt továbbmondani, tanítani, megmutatni és felmutatni életünkkel azt az utat, amely az Úrhoz vezet.

Hogyan lehetséges ez? A mai ige útmutató erre. Ismerős lehet az, amit hallottunk, mert az úrvacsorakor, bűnvallásunk alkalmával szoktuk idézni és hangosan mondani a gyülekezetben. Mit kell tehát tenni, hogy eljussunk a tanításhoz? Megváltozni, engedni, hogy Isten olyanokká tegyen, akik megértik és továbbmondják az ő szavát. Nem könnyű ez. Sok tanulnivalónk van addig, amíg ezt meg tudjuk tenni. Mit kell megtanuljunk? Nézzük meg a zsoltárt, az mit mond nekünk.

A zsoltár egy imádság, amit Dávid mond el, miután Nátán próféta megfedte őt gyilkossága és paráznasága miatt. A történet ismerős. Dávid harcba küldi katonáit. Ő otthon van, és a palotája tetejéről meglát egy asszonyt, Betsabét, aki fürdik. Magához hívhatja, és vele alszik. Egy idő után az asszony gyermeket vár. A király hazahívhatja az asszony férjét, Hitteus Uriást, aki az ő katonája, és azt gondolja, hogy az majd bemege a felesé-

géhez, és akkor minden elrendeződik, de nem ezt teszi Uriás. Dávid erre levelet küld vele a hadvezérének, amelyben az áll, hogy a harcban hagyják magára Uriást, hogy az ellenség ölje meg. Mikor ez megtörténik, jön Nátán próféta és megfeddi a királyt, a megszületendő gyermek pedig meghal. Dávid itt bűnbánatot tart. Kéri Isten segítségét, hogy vétkeit bocsássa meg, és tisztítsa meg őt minden bűnétől.

Hogyan tudunk eljutni a tanításhoz, hogy másokat is tanítani tudjunk? Most vonatkoztatassunk el a történetről, és csak a zsolttára figyeljünk. A tanításhoz csak imádság által, megtisztulás által tudunk eljutni. Mit jelent ez? Csak az az ember, aki tiszta, akit Isten megtisztít, tudja megérteni az ő szavát, és tud hitelesen beszélni róla. Úgy is lehet mondani, hogy az életben egy minőségi változás kell végbemenjen, hogy ide el lehessen jutni.

A zsolttáríró konkrétan le is írja itt, hogy mi ez: tiszta szív, erős lélek, szabadulás. Így tudunk az ő színe előtt lenni, tanulni tőle és továbbadni azután az ő szavát másoknak. Mit jelent mindez?

Tiszta szív. A Szentírás a szívet az emberi élet központjának tartja, annak a helynek, ahol a teljes élet, teljes személyiség formálódik és egyénivé válik. Ezt kell újjáteremtse az Úr. Hogyan lehet? Nagyon egyszerű. Engedni kell, hogy Isten az óembert megölje, megsemmisítse, az újat pedig megelevenítse. Tulajdonképpen sokszor 180 fokos fordulat kell legyen az életünkben. Olyan, mind ami például Pál apostol életében is volt. Lehetséges-e ez? Nem a mi erőnkön, tudásunkon áll vagy bukik. Isten kegyelmén alapszik az egész, és tudjuk, hogy előtte semmi sem lehetetlen. Nem más ez, mint meghalni a bűnöknek és feltámadni az örök életnek. Mert csak ekkor tudunk hiteles tanítókká válni.

Erős lélek. A teremtéskor, tudjuk, hogy az Úr az embernek Lelekéből adott lelket. El tudjuk mondani akkor, hogy az isteni lélek hordozói vagyunk. Azt is tudjuk, hogy a Szentlélek megújít bennünket. Újjászülő erő, amely a mennyből jön az életünkbe. Hogy kaphatjuk meg? Az első tanítványok megkapták, amikor imádságuk után hallották a sebesen zúgó szél zendülését, és látták a kettős tüzes nyelveket. Ez volt az első pünkösöd csodája, amikor megteltek erővel és hittel. Utána pedig tanítottak Jeruzsálem utcáin. A kérdés az, hogy mi megkapjuk-e?

Szabadítás öröme. Mit jelent ez? Mitől kell megszabadulni? A zsolttáríró arról beszél, hogy a bűneitől és vétkeitől szabadítsa meg őt Isten, és tisztítsa meg az ő életét. Hogyan lehet? Akkor, ott, az Ószövetségben az áldozatok bemutatása által. Most, a mi életünkben a nagypénteki kereszt segítségével, Jézus Krisztus megváltó tette által. Mindez azért kell, mert aki a bűnöktől megszabadult, csak az tudja megmutatni a bűnösök számára az Istenhez vezető utat.

A megszabadult, tiszta szívű, erős lelkű ember Isten színe előtt van. Úgy is mondhatjuk, hogy szem előtt van. Valaki mindig látja őt. Védelem, oltalom alatt van, hogy ne legyen nehéz számára a szólás, a tanítás. Egy hasonlattal élve olyan ez, mint amikor a diák felel. A jó tanár nonverbális kommunikációval rábólint, egy halk igennel vagy „úgy van”-nal megerősíti, hogy jó, amit mond. Ha pedig kicsit megakad, akkor egy segítő kérdéssel tovább tudja vinni a felelőt. Így tud tanítóvá válni, másokat tanítani, mert ezt a feladatot adja az ige a mi számunkra. Tanítani Isten útját, tanítani a hozzá menetelt. Itt még két kérdés merül fel. Kiket kell tanítanunk és hogyan kell tanítanunk?

Kiket kell tanítanunk? A bűnösöket, vétkezőket. Kik ezek? Olyan emberek, mint mi. Olyanok, akik épp úgy, mint én, rá vannak szorulva a kegyelemre. Senki nem felsőbbrendű csak azért, mert meghallotta, megismerte Isten szavát. Kegyelembe fogadottá vált, megváltottá vált, de nem felsőbbrendűvé.

Hogyan kell tanítanunk? Lehet szóval is, de szavainknál sokszor sokkal jobban beszélnek tetteink. Megerősítik azt, ami a szánkban kijön. Hogyan is volt az elmúlt biblia-

órán? A ti beszédeknél legyen az igen igen és a nem nem. Ez az a tanítás, amit tovább kell adni, amire rá kell vezetni felebarátainkat.

Vitaindító kérdések

– Sokszor azzal védekezünk, hogy nem tudunk jól beszélni, ezért nem merünk tanítókká lenni. De gondoljunk bele abba, hogy a tanítványok is egyszerű emberek voltak, akiknek a Szentlélek adott erőt, hogy szóljanak. Tudjuk kérni annak az erejét, hogy tanító beszéd hangozzék el ajkainkról?

– A krisztusi parancs mindenkihez szól: Tegyetek tanítványokká minden népeket. Ott van a keresztes fogadalomtételben az is, hogy úgy neveljük és neveltetjük gyermekeinket, hogy azok majd önként vallást tegyenek Isten előtt. Az is benne van, hogy minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy a gyülekezet gyermekei vallásos nevelésben részesüljenek. Be tudjuk ezeket a fogadalmakat tartani?

– Hol van a gyülekezet missziós lelkülete, hogy szeretetével felkarolja azokat, akik rossz úton járnak? Mit teszünk leginkább? Kirekesztjük őket. Ezzel szemben mit mond a ma hallott ige? Konkrétan mit kellene tgyünk? Gondolkozzunk el ezen egy kicsit.

Esketési igehirdetés

Lapohos Attila

Várkudu

A szeretetben nincsen félelem

Alapige: 1János 4,18

Kedves vőlegény és menyasszony ! Kedves ünneplő gyülekezet!

A mai napon, életetek legszebb napján mindenki, aki csak veletek ünnepel, jókívánásaival halmoz el benneteket. Mi, valamennyien azt szeretnénk, hogy életetek boldog és teljes legyen. Azonban a keresztyén ember azt is tudja, hogy ehhez nem elegendők az emberi szavak és jókívánások, még csak az erő és akarat sem. Ennél sokkal többre van szükség.

Ugyanakkor minden embernek az a vágya, hogy minél teljesebben élje életét. Kérdezitek, hogyan valósíthatjátok ezt meg. János apostol kétszer is beszél a teljességről és mind a kétszer a szeretettel kapcsolja össze. Azaz, a teljes élethez nem elég a szerelem, fiatalság, szépség, gazdagság. Teljes életet csak szeretetben lehet élni. Miként a szeretet himnuszában is olvashatjuk: ha „...minden tudományt ismerek is...” (1Kor 13,2a), „egész hitem van is...” (1Kor 13,2a) és „hegyeket mozdíthatok ki helyökről...” (1Kor 13,2b), ha nincs bennem szeretet, semmi vagyok.

Kérdezzük hát, hogy sok embernek mégis miért olyan üres és sivár az élete. Ennek okai a mindennapi félelmek, aggodalmak és nehézségek, melyek megbénítják, gúzsba kötik életüket. Ezeket nem tudják leküzdeni, mert tarsolyukból hiányzik vagy nem elegendő az igaz hit és szeretet.

Az útmutatást a boldog élet eléréséhez alapigénk adja meg: „A teljes szeretet kiüzi a félelmet...” Tehát a szeretet és a félelem egymást kölcsönösen kizáró fogalmak. Szeresétek hát egymást és ez lesz az igazi erő, amely legyőzi félelmeiteket. A teljes szeretet alapja és előfeltétele az Istenbe vetett hit, az Isten szeretetébe vetett bizalom. Jézus taní-

tása is ehhez a gondolathoz kapcsolódik, ezért hangsúlyozza oly sokszor: „Ne félj, csak higgy!”

Ha naponkénti bizalomban és engedelmisségben folyamatosan érintkezésben állunk ezzel az isteni szeretettel, megtanulunk mind jobban és jobban hinni benne.

Az egymás iránt érzett szeretetet is hasonlóképpen kell tanulni, ápolni és növelni. Törekedjete erre! Tudjatok áldozatot hozni egymásért, gyöngédséggel, törődéssel viszonyuljatok egymáshoz, Istennek és egymásnak tett esküvéseket megtartsátok és akkor ez a szeretet ki fog teljesedni életetekben és megtermi a maga szép gyümölcsseit. Minél nagyobb a szeretet, annál nagyobb a biztonság, öröm, összetartozás és együvértartozás boldog tudata; illetve, annál kisebb a félelem, aggodalmaskodás. Ez egy olyan folyamat, amely egész életeteken keresztül végig kell kísérjen. Ápolni és építeni kell! Ha ezen az úton jártok, minden bizonnyal boldog lesz a ti házasságotok.

Most, amikor elindultok ezen a közös úton, és fogadalmat tesztek, hogy jóban és rosszban egyaránt megmaradtok egymás mellett, tarisznyátokba útravalóként vigyétek magatokkal az ige tanítását, amelyre emlékeztetek mind a boldogság óráiban, mind pedig a nehéz pillanatokban. Kívánom, hogy az utóbbiakból minél kevesebb jusson nektek, de ha mégis lennének ilyenek, mert az életnek nemcsak napsütötte oldalai vannak, merítsetek ebből a szeretetből és győzzetek le minden akadályt.

Adj a Isten, hogy a szeretetben kiteljesedve boldogok legyetek és egész életetek Isten dicsőségét szolgálja. Isten gazdag áldása legyen veletek! Ámen.

Temetési igehirdetés

Balla Gábor

Nagykolcs

A nemes harcot megharcoltam

Alapige: 2Timóteus 4,6–8

Az idős apostol szinte utolsó szavait hallhattuk az előbb. Ez a fejezet ugyanis Pál apostol talán legutoljára leírt szavait tartalmazza. Egy életút, egy küzdelmes pálya végén az apostol összegez, buzdít, de legfőképpen megvallja hitét a mindeneket fenntartó és megtartó Úr felé, akit ő Igaz Bírónak nevez. Aki valóban mindent tud és ismer, és gondviselő, kegyelmes erejével számon tart és vezet bennünket. Erre gondolhatott Pál apostol is, amikor magát és életét az Úr kezébe ajánlotta. Tudta, hogy Isten nem feledkezik meg róla. De erre gondolhatott mindig szeretett elköltözött nőtestvérünk is, tudva, hogy egy dolgos nap után Isten békességet és új erőt ad. Nap-nap után több évtizeden keresztül, függetlenül a társadalmi viszonyoktól, életkörülményektől.

Az apostol is munkálkodott, de közben megérezte, hogy: „immár megáldoztatam és az én elköltözésem ideje beállott”. A mondat első része ennek az életnek végére utal, míg a második része egy másik élet kezdetére. Pál apostol ebben a reménységben élt és nekünk is ez kell legyen a szívünkben: a földi élet vége Isten gyermekei számára tulajdonképpen egy másik, új, semmivel sem összehasonlítható élet kezdetét jelenti. Testvérünk elköltözésének ideje is beállott, mély fájdalmat és szenvedést, lelki gyötrődést hozva ezáltal szerettei számára. Teremtő és Gondviselő Atyja, aki megformálta őt, tudta csak egyedül, hogy mikor jön el ez a pillanat: a hazahívó szó elhangzik s amint beáll,

bekövetkezik a pillanat, az Úrral lesz minékünk találkozásunk. Tudni nem lehet, hogy mikor, de készülni lehet rá, mint aki hiszi, hogy minden Isten kezében van, az élet az Ő drága ajándéka, s az elköltözés pedig átlépés az Ő örökkévalóságába.

Az az emberi élet, amelyet az apostol késztül hátrahagyni, egyáltalán nem volt küzdelmekről mentes. Mint ahogy egyetlen emberi élet sem az, Testvérünk életpályája is azt igazolja, hogy sokszor erősnek kellett lennie. Először a betegség meglátásában s majd később a betegség elhordozásában. Az a sok küzdelem, amelyet nap mint nap sokszor megvívunk, egy életre kivetítve egy harcot jelképez. Harc e világ szeretetlenségével, közönyével, elutasításával, hitetlenségével szemben. Egy nemes harc a gyógyítáért és a gyógyulásért. „Ama nemes harcot megharcoltam.” Ez azt is jelenti, hogy megmaradtam. Megmaradtam úgy, ahogy az Úr nevelt... Megmaradtam, mert Ő, az Úr megtartott keresztyéni életutamon.

A harcot követően az apostol egy másik hasonlatot használ, amellyel szintén visszapillant az eltelt szolgálatára. „Futásomat elvégeztem.” Ami számomra volt kimérve, azt teljesítettem, annak a végére értem.

Ez életben mindannyiunknak van „futása”, testvéreim, és ez tulajdonképpen az az esemény, ami egész életpályánkat jelenti. Megkezdődik e futás a bölcső szelíd ringatásánál és folytatódik tovább hosszú éveken keresztül. „Futásomat elvégeztem – elköltözésem ideje beállott.” Az apostol azt kívánja érzékeltetni: a rendelt időt, Uram, igyekeztem felhasználni. Életem Előtted van, példája világít az emberek előtt. Azt, hogy a küzdelmekben, a harcokban az Úrról nem feledkezett meg, bizonyítja a harmadik kijelentése: „a hitet megtartottam”.

Úgy érzem, ez a legnehezebb nekünk. A harcra, a küzdelemre sokszor edzettek vagyunk, készek beszélni bárkivel. De vajon a hit ott van-e még bennünk? A hitet megtartani a legfontosabb feladat ez életben. Hiszen oly könnyen elveszíthető, meginoztatható, s a csapások súlya alatt sokan megválnak tőle! A harc megharcolható, az életpálya véget ér, s közben az ember változik. Egy valami azonban nem változik: a hit, amely nem változott meg elköltözött testvérünk életében sem. Ragaszkodott hozzá hűséggel. Letelt az élet: a harc, a futás elvégződött, de a hit és a szeretet, amely a legnagyobb, az megmaradt mind a végsőkig. Kitartás a fáradozásban, áldozatkézség az élet lefutása alatt s közben a kincs, ama mennyei kincs őrzése, amelyet az Úr helyezett a szívünkbe: s ez a hit.

Amikor letelik az élet, a mi Urunk Jézus Krisztussal és a mi Atyánkkal, mint az Igaz Bíróval lesz találkozásunk. Pál várja e találkozást, amely az igazság koronájának az átadását jelenti számára. Végezetül egy küzdelmes, nemes élet után Istennél történik valami. Az Úr befogadja megfáradt gyermekét az örökkévaló hazába, amit nekünk készített. Ezáltal akar megvigasztalni bennünket. Testvérünk már elérkezett az Úr színe elé. Élete által az Úr mihozzánk szól. Viseljétek a nemes harcot, fussátok be az utat, tartsátok meg a hitet! Ámen.

Rádioprédikáció

Farkas Antal
Nagyvárad–Velence

Bölcsesség vagy bolondság?

Alapige: Példabeszédek 1,7

Szeretett testvérem, aki a rádiókészülék előtt ülsz ma, vasárnap délután, talán nem tudtál ma templomba menni, talán rég nem voltál – elgondolkodhatsz: bölcs vagy-e, avagy bolond? Minek tartanak az emberek: családtagjaid, szomszédok, munkatársak, iskolatársaid? Hát te minek tartod magadat? Ha bolondnak, tudatlannak – iskolázatlan-ságoddal, ha bölcsnek – egyszerűen diplomáddal magyarázod-e?

Töprengésedre Isten az Igén át adja meg a választ: bölcs az, aki felismeri az Ő akaratát és cselekszi az Ő törvényeit. Ezt Isten ajándékozza az őt félőknek.

Félni kell Istentől? – kérdezhetnéd. Nem, nem feltétlenül muszáj. De fontold meg. Gondolkozz el az alábbi történeten.

Egy megrögzött hitetlen férfi számos követőre talált egy angliai kisvárosban. E típusból eleget találni Nagyváradon is... Hetvenkedő, kötekedő ember volt, akiből mint dézsából ömlött az istenkáromlás. Egy napon mindenek betetőzéséül párbajra hívta ki Istent. Eljött a „párbaj” napja és ő öntelten vonult ki az erdőbe, várni párbajra Istent. Ott várt egy ideig, majd nagy diadallal hazatért, hogy Isten is félt kiállni vele.

Az erdőben azonban egy parányi rovar megcsípte a szemhéját. Emberünk nem törődött vele. Viszont még azon az éjszakán megduzzadt a csipés helye és az illető néhány nap múlva meghalt vérmérgezésben.

A Zsolt 14,1-ben olvassuk: „Azt mondja a balgatag az ő szívében: Nincs Isten.” Az Úr elküldte egyik apró teremtményét és a hetvenkedő, bolond ember alulmaradt a küzdelemben.

Az istenfélelem a legősibb érzés, amit az ember átélt az Istennel való találkozás alkalmával. Ez a félelem alázatra kényszerít. Elfogadom, hogy nem én vagyok minden mindenkben, hanem van egy mindenekfelett álló hatalmasság. Ez a félelem ugyanakkor egy önként vállalt tisztelet is.

„Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek”, de még világosabbá teszi a 9,10 verse: „A bölcsességnek a kezdete az Úrnak félelme.”

Neked milyen ismereteid vannak? Nem lehet lemérni csupán iskolai, mesterségbeli tudással, hogy Isten bölcsességét megszerezd. Lehet, el kell tekintened mindazoktól az ismereteidtől, melyeket az életed során gyűjtöttél.

Jó példa erre annak az apának a története, aki érdeklődött egy művésznél, tanítaná-e fiát zenére? A mester öt aranyat kért, mire az apa megjegyezte, hogy a fia már részesült zeneoktatásban. Erre a művész tíz aranyat kért tőle tandíjként ezzel a magyarázattal: öt aranyat a tanításért kértem, de még öt aranyba fog kerülni, hogy megtanítom fiát elfelejtetni azt, amiről gondolja, hogy már tudja.

Az igénkben nem a velünk született képességről, az eddig tanultakról van szó, hanem az ajándékba kapott ismeretről, melyet nem lehet megszerezni más módon, csak a mesterek Mesterétől. Ez az a képesség, mely alapján az ember különbséget tud tenni jó és rossz között.

Spurgeon mondja: „Aki önismerethez jut, közel van Krisztus megismeréséhez.” Tarts önvizsgálatot, ismerd meg magadat. De azt is, mi a szándéka Istennek veled, tudásoddal, életeddel.

Aki Istent nem veszi komolyan, az Ige bolondnak nevezi. De kire lehet ráfogni, hogy bolond? Csak arra, aki Nagyváradon az ún. Sárga Házba van beutalva, melyről Horváth Imre is ír egyik versében? Vagy aki rendelkezik erre nézve orvosi igazolással? Nem, nem. Hanem az, aki nincs tisztában tetteinek következményeivel. Van, aki az ideigvalóság szempontjából okos – az örökkévalóság szempontjából bolond.

Amerikában egy ember rendkívüli erőfeszítéssel életet mentett, ezért kitüntették. A szenátor, aki a kitüntetést átnyújtotta, megkérdezte, van valami kívánsága? A kívánsága az volt, hogy életfogytig tartó büntetésre ítélt barátját engedjék szabadon. A bíróság helyt adott kérésének, csak hogy amikor a szabadulás hírért vitték a fogolyt, az elfogadhatatlanul viselkedett: Nem kell, nem fogadom el a kegyelmet!

Ezt az ostobaságot nem is lehet megérteni. Pedig valóban így történt.

Élni lehet Krisztus nélkül, de meghalni nem! Lehet te sem fogadod el, ha Isten felajánlja Valaki által számodra a kegyelmet. Pedig Ő barátjaként szeret. Fiát, Jézus Krisztust adta érted. Lehet ez is bolondság előtted. Pál apostol viszont azt mondja: „az Isten bolondsága bölcsőbb az embereknél” (1Kor 1,25b).

Ez az isteni „bolondság” az, hogy kegyelmet, szabadulást kínál fel neked is. Vizsgáld meg magadat: nem vagy-e bűneid, „bolondságod” rabja? Isten felkínálja a bölcsességet, szabadulást, de csak ha elfogadod. Ha nem fogadod el, még ostobább vagy, mint az az ember a börtönben. Hiszen itt nemcsak a földi életed rabságáról–szabadságáról, bolondságáról–bölcsességéről van szó, hanem az örök életeredről.

Még valami: ha úgy döntesz, hogy elfogadod ezt a bölcsességet, lehet bolondnak fognak tartani. Pál is azt mondja a Korinthusiakhoz írott első levelében, hogy a keresztről való beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek – a zsidóknak botránkozás, a görögöknek bolondság –, de nekünk, akik megtartatunk, Istennek ereje.

Ne feledd, „a világ bolondjait választotta ki magának Isten, hogy megszégyenítse a bölcséket” (1Kor 1,27).

Ha vállalod, hogy Krisztust hirdesd szavaddal, életeddel, Isten megadja neked is a bölcsességet, mint annak a grönlandi misszionáriusnak, aki mikor fordítás közben a Jn 1,29 verséhez ért, megakadt: „Ímé az Istennek ama Báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” Nem tudta, hogyan fordítsa le a bárány szót, mivel a jégmezők lakói akkor még nem ismerték a bárányt. Végül főkének fordította – ugyanis az eszkimóknál, ami nekünk a bárány, az számukra a foka. Húsa táplálékul szolgál, zsírja világít, a prémjéből készült ruha melegít.

Szeretett testvérem, ezt az isteni leleményességet, bölcsességet kívánom neked. Fordulj Istenhez velem együtt és kérjed: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.” (Zsolt 90,12) Ámen.

Hét szabály – ha másokról szólsz

1. Gondolj többet saját hibáidra!

Ekkor olyan sok okot fogsz találni a megalázódásra, hogy elmegy a kedved mások kritizálásától. Önmagad megismerése elnézővé tesz.

2. Ne hallgasd meg, ha jelenlétedben másokat akarnak megszólítani!

Már előre érezze meg a másik, hogy nem hallgatod meg a szeretetlen pletykát. Ne felejtse el, hogyha mások gyakran jönnek hozzád és távollévők bűneiről akarnak beszélgetni veled, valószínűleg azért teszik, mert – biztosan korábbi tapasztalatok alapján – azt hiszik, hogy nálad visszhangra találnak. Talán túlságosan sokszor voltál már „felvevőállomás”. Másokhoz nem mennek, mert róluk már bebizonyosodott, hogy erre süketek és nem hallgatják meg az ilyen beszédet. Tudják, hogy kihez érdemes odamenni. Tartozz te is ezek közé a „mások” közé. Különbön is gyanús az, ha egy gyülekezetben az egyik tag „túl sokat” tud másokról. Gondold meg, hogy téged is lealacsonyít, neked is megalázó, ha hagyod magad gonosz pletykaszemét lerakódóhelynek használni.

3. A hírhozót rögtön szólítsd fel arra, hogy menjen oda veled az éppen kibeszélt távollévő harmadikhoz!

Megfigyelheted, hogy informátorod általában nagyon hamar megijed. Hiszen fény derül bizonytalanságára és felszínességére. Rögtön megmutatkozik gyengesége és gyávaasága. Az esetek többségében mentségeket keres, kitér, majd elhallgat, és elnémul a pletyka. Természetesen ez még nem jelenti azt, hogy minden igazi belső teher közlését vissza kell utasítanunk. Hiszen így sok esetben egyáltalán nem lehetne gyülekezeti fegyelemről beszélni, nem lehetne semmit sem tisztázni, lelkigondozói munka sem folyhatna. Ilyenkor gyakran egészen mást kell tennünk. Itt is megmutatkozik a különbség a lelkigondozás és a mások megszólása között. Ahol azonban nyilvánvaló, hogy csak pletykáról van szó, ez a módszer jó gyógy mód a kiküszöböléshez.

4. Igyekezz a másokban felfedezni a jót!

Inkább a szépet keresd a másokban, mint gyengeségeit. Csodálkozni fogsz, milyen sok kellemes meglepetésben lesz részed. Mennyire más szemmel néznénk egymást, ha tudatosan keressük a jót a másokban vagy legalábbis törekvéseiben. Hiszen sokszor egészen más akar lenni, mint amilyen. Egyszer keresd meg ezt a mást. Ez segítségére lesz abban, hogy pozitív kapcsolatba kerülj vele.

5. Imádkozz többet a másikért!

Akkor majd meg fogod tanulni mások szentségtelen dolgait szentül kezelni. Akkor a hiba meglátása a másokban sokkal inkább fájdalmas, téged magadat is megalázó bizonyítéka lesz annak, hogy Isten még mindig nem tudta eléggé meghallgatni érte mondott imádságodat; és nem válik szórakoztató beszédtemáddá sem.

6. Többször adj hálát a másikért!

Biztosan felfedezed majd, hogy ő már sokszor győzött önmaga és a bűn felett. Adj érte hálát az Úrnak. Bizonyára jó néhány embernek lehetett már áldására. Ezért is legyél hálás. Biztosan sok ember felé végzett már szeretetszolgálatot. Efelőtti örömet is fejezd ki az Úrnak imádságban. A hálaadás elűzi a megszólást.

7. Gondolj arra, hogy az Úr Jézus szereti a másikat!

Talán jobb vagy nagyobb volnál Megváltódnál? Ha Ő tudja szeretni és hordozni a másikat, te talán túl nagy, vagy túl jó vagy ahhoz, hogy méltó legyen kegyelmedre és szeretetedre? Megváltódnak a másik iránti szeretete nem terheli-e rád azt a szent, gyakran megszégyenítő kötelességet, hogy te is szeresd őt? Nem éltek-e mindketten Jézus Krisztus szeretetéből?

Csak így győzhetjük le a megszólás bűnét. Kölcsönösen az Úr Jézus szemével kell látnunk egymást. A Golgota felől kell magunkat néznünk, a megbocsátásból kiindulva, amit Jézus Krisztus vére szerzett meg számunkra. Ekkor győz Krisztus szeretete.

Ekkor mindenkinek tudunk örülni, akiben Ő végzi a munkát. Ekkor nyílik fel a szemünk a Szent Szellem munkájára a másik lelkében. Ekkor elnémul a kritika és feltámad a hála egymásért.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Szemelvények
középkori latin nyelvű
költészetünkből

Esterházy Pál
(1635–1713)

Sol recedit igneus

A tüzes nap visszajön.
Ó, ki szüntelen sütsz le,
Mennyek Szentháromsága,
Öntsd a fényed szívünkbe.

Érzést módjával hűts le,
Gyújts vonzást értelmünkbe,
Mentsd fel az elítéltet,
Nézz el a vezeklőknek.

Adj inni a szomjasnak;
Éhesnek jóllakást adj,
Enyhet a bánkódónak:
A Tebenned bízóknak.

Fordította Tóth István